

БЮЛЕТЕНЬ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

Засновник:
Національна асоціація
кредитних спілок України

Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №10354 від 06.09.2005 року

Виходить з квітня 2005 року

Передплатний індекс —
94634

Випускаючий
редактор — Оксана Гайдук

Дизайн, макетування
та верстка — Андрій Козинець

Передрук
можливий лише
з посиланням на "Бюлетень
кредитних спілок України"

Національна асоціація
кредитних спілок України

Адреса:
вул. В.Чорновола, 25, 19-ий
поверх, к.49, Київ, 01135
тел./факс: (044) 501-18-75
електронна адреса:
unascu@unascu.org.ua

ЗМІСТ НОМЕРА:

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ КРЕДИТНИХ СПІЛОК

17 жовтня - Міжнародний день кредитних спілок 2

КОНФЕРЕНЦІЯ НАКСУ

Міжнародна науково-практична конференція НАКСУ 4

МАЙСТЕР-КЛАС

Міжнародна конференція "Майстер-клас
"Ефективність, успіх, якість" 5

Презентація Голови правління КПК "Єдінство"
С. Боровика "Забезпечення ефективної діяльності
кредитної спілки. Аналіз та управління" 19

Презентація Голови правління КПК "Капітал"
А. Чернишової "Практичні підходи при
створенні мережі відділень" 22

Презентація Генерального директора Ліги кредитних
спілок Росії Т.Івашкіної "Тенденції розвитку
системи кредитної кооперації Росії" 27

ДИСКУСІЙНИЙ КЛУБ

Кооперація як фінансово-господарські об'єднання 29

З ЖИТТЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК

"Марківкакредитспілка" відзначила 15-річчя 31

Взаємна "Довіра" охтирчан 33

ПОРАДИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Щодо механізму виконання судових рішень у справах,
де відповідачем є державний орган 35

Процедура оскарження дій чи бездіяльності державного
виконавця 38

Зміни в нормативних документах, які стосуються
бухгалтерського обліку кредитних спілок 41

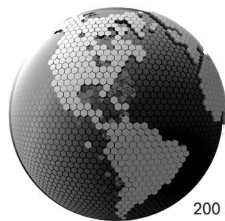
17 ЖОВТНЯ - МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ КРЕДИТНИХ СПІЛОК

Міжнародний день кредитних спілок відзначається в третій четвер жовтня з 1948 року. Цей день святкується на честь тих, хто присвятив своє життя кредитно-кооперативному руху, тих, хто щоденно виконує важку роботу, і тих, хто є частинкою величезного світового членства кредитних спілок.

Уперше офіційне свято для пайовиків кредитних спілок було організовано Лігою кредитних спілок штату Массачусетс (США) 17 січня 1927 року. Цей день був обраний не випадково: 17 січня – день народження «Ангела Хранителя» Америки – Бенджаміна Франкліна (1706-1790 рр.). Американські засновники Руху кредитних спілок вірили, що Франклін може бути символом «сутності кредитних спілок». Однак, незважаючи на те, що в той час у Північній Америці кредитні спілки розвивалися активно, практика святкування Дня кредитних спілок згодом тимчасово припинилася.

1948 року Національна Асоціація Кредитних Спілок США (CUNA) прийняла рі-

шення відновити святкування національного Дня кредитних спілок. CUNA і Товариство взаємного страхування обрали третій четвер жовтня Днем кредитних спілок. Тоді багато керівників кредитних спілок Америки дійшли висновку, що потрібен привід, з якого люди зберуться разом, щоб вплинути на кооперативну історію, обговорити результати діяльності кредитних спілок і

КРЕДИТНІ СПІЛКИ
Об'єднуються
на **Благо**™
ЦЕ КРАЩИЙ ШЛЯХ

200 мільйонів людей з усього світу обирають кредитні спілки як найкращих фінансових партнерів

17 ЖОВТНЯ
2013

World Council
www.woccu.org/icuday

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ КРЕДИТНИХ СПІЛОК

ВІДСУТНІСТЬ ДИСКРИМІНАЦІЇ • ВІДКРИТЕ ТА ДОБРОВОЛЬНЕ ЧЛЕНСТВО • СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ • СПІВПРАЦЯ
КООПЕРАТИВІВ • ПОСЛУГИ ДЛЯ ЧЛЕНІВ • ПОСТІЙНЕ НАВЧАННЯ • ДЕМОКРАТИЧНИЙ КОНТРОЛЬ • РОЗПОДІЛ ДОХОДУ МІЖ
ЧЛЕНАМИ • ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ • ВІДСУТНІСТЬ ДИСКРИМІНАЦІЇ • ВІДКРИТЕ ТА ДОБРОВОЛЬНЕ ЧЛЕНСТВО
• СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ • СПІВПРАЦЯ КООПЕРАТИВІВ • ПОСЛУГИ ДЛЯ ЧЛЕНІВ • ПОСТІЙНЕ НАВЧАННЯ •
ДЕМОКРАТИЧНИЙ КОНТРОЛЬ • РОЗПОДІЛ ДОХОДУ МІЖ ЧЛЕНАМИ • ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ • ВІДСУТНІСТЬ
ДИСКРИМІНАЦІЇ • ВІДКРИТЕ ТА ДОБРОВОЛЬНЕ ЧЛЕНСТВО • СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ • СПІВПРАЦЯ КООПЕРАТИВІВ

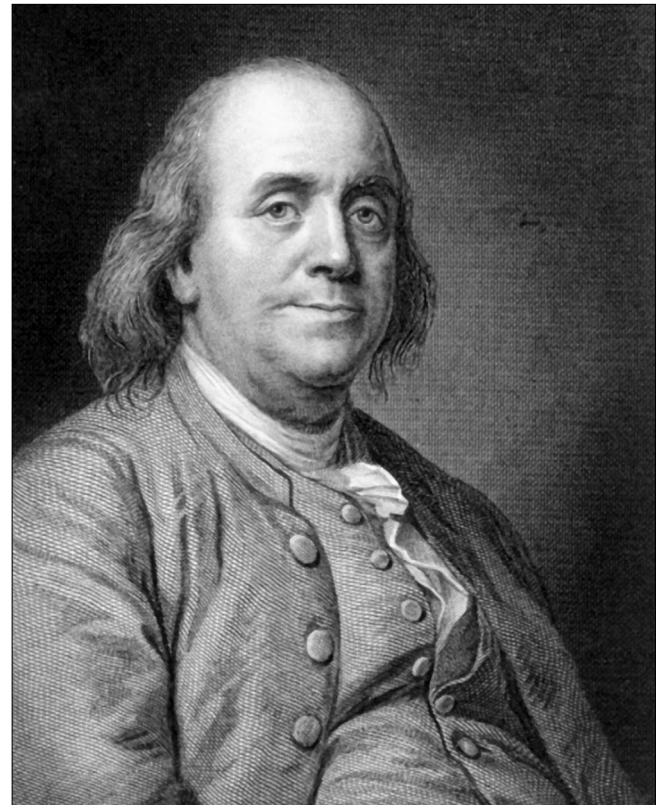
поширити ідею кредитних спілок по всій країні. Кредитні спілки, національні об'єднання кредитних спілок та багато інших не-офіційних організацій кредитних спілок в кожному штаті виявили зацікавленість у святкуванні Міжнародного Дня кредитних спілок.

У 50-х роках минулого століття Всесвітній відділ Національної асоціації кредитних спілок надавав технічну допомогу для розвитку кредитних спілок по всьому світу. Таким чином до 1964 в багатьох країнах було засновано Рух кредитних спілок, і в зв'язку з цим була створена Міжнародна асоціація кредитних спілок.

Щороку до Руху кредитних спілок приєднувався новий національний рух, люди все більше були зацікавлені у святкуванні єдиного Міжнародного дня кредитних спілок. Людей, незважаючи на їхні політичні погляди, релігійні, культурні та мовні відмінності, стала об'єднувати ідея цього свята. Кредитні спілки та об'єднання почали поширювати публікації про Рух кредитної кооперації, вивішувати прапори й готувати плакати до Міжнародного Дня кредитних спілок, і поступово це свято стало загальноновизнаним.

На 1971 рік світовий Рух кредитних спілок настільки зміцнів, що виникла необхідність його реструктурувати. Тоді й було створено Всесвітню Раду Кредитних Спілок (WOCCU), яка була покликана надавати допомогу Руху кредитних спілок. У Канаді, Австралії, Латинській Америці, країнах Карибського басейну, Африці, Азії, Новій Зеландії, Великобританії та країнах південного узбережжя Тихого океану почали функціонувати національні та регіональні федерації і конфедерації кредитних спілок. Того ж 1971 року на підтримку Руху кредитних спілок WOCCU опублікував перші матеріали до Міжнародного Дня кредитних спілок, які були поширені по всьому світу.

2013 року Міжнародний день кредитних спілок святкуватиметься під девізом: «Кредитні спілки об'єднуються на благо. Це кращий шлях». Девіз підкреслює переваги об'єднання і співпраці кредитних спілок по

Бенджамін Франклін

всьому світу, а також відображає потужність кооперативного руху. Кредитні спілки створили такі глобальні мережі, на які жоден інший фінансовий інститут претендувати не може: 56000 кредитних спілок надають послуги більш ніж 200 мільйонам громадян в 101 країні світу.

У своє професійне свято спілчани мають нагоду спільно обговорити проблеми, обмінятися досвідом, знайти кращі рішення для якісного обслуговування своїх членів. Святкування цього дня — це гарна можливість для кредитних спілок розповісти про себе, провести день відкритих дверей, конкурси, акції, добродійні заходи тощо.

Національна асоціація кредитних спілок України щиро вітає колег зі святом і запрошує всі кредитні спілки України широко відзначати цей день. Адже кінцева мета святкування полягає у підвищенні обізнаності наших громадян про місію кредитної кооперації в країні і світі, про те, яку роль відіграють кредитні спілки, надаючи фінансові послуги мешканцям з усіх куточків України — від мегаполісів до віддалених сіл.

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ НАКСУ

З 5 по 10 жовтня Національна асоціація кредитних спілок України проводила традиційну осінню Міжнародну науково-практичну конференцію у Туреччині. Цього разу у Конференції взяли участь понад 60 представників кредитних спілок України та делегація російських кооператорів. До її складу входили представники кредитних спілок Башкортостану — членів Союзу організацій кредитної кооперації Республіки Башкортостан (СОКК РБ), з яким НАКСУ налагоджено дружні та професійні зв'язки.

Пленарні засідання Конференції передбачали обговорення двох основних тем. Перша тема стосувалась питання реформування системи кредитних спілок України та позиція НАКСУ щодо проектів змін до законодавства, які, як відомо, зараз розробляються в Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, і незабаром будуть оприлюднені для широкого обговорення з ринком. Численні представники кредитних спілок України — учасники Конференції висловили свої бачення та побажання по головних питаннях реформування ринку кредитних спілок, перш за все щодо питань саморегульованості, гарантування вкладів, розширення видів послуг у КС та інших.

Окремою темою першої частини пленарних засідань обговорювались зміни в нормативній базі, які пропонує на даному етапі державний регулятор. Мова йде про зміни до ліцензійних умов, а також зміни до інших нормативних документів з питань обліку та діяльності кредитних спілок (детально про зміни — на с. 41), зміни до нормативних документів Нацкомфінпослуг, які нещодавно

набули чинності, та ін. Зокрема, багато питань було пов'язано з новою формою звітності, інформацією про яку розміщено на сайті НАКСУ.

Іншим напрямком обговорення під час другої частини пленарних засідань, яка проходила у форматі майстер-класу, був обмін досвідом роботи між кредитними спілками України та кредитними споживчими кооперативами Республіки Башкортостан. Особливий інтерес у української частини учасників Конференції викликав досвід конкретних кредитних кооперативів Башкортостану у питаннях роботи з позичальниками, діяльності з управління кредитними установами та багато іншого.

Крім пленарних засідань в ході Конференції учасники обговорювали в режимі „круглих столів” окремі аспекти діяльності кредитних спілок. Також в рамках заходу було організовано консультування спеціалістами НАКСУ з юридичних питань, бухгалтерської звітності тощо.

Перебування делегацій НАКСУ та СОКК РБ було насичене широкою культурною програмою, кооператори отримали можливість взяти активну участь в екскурсіях історичними та культурними пам'ятками екзотичної країни.

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ "МАЙСТЕР-КЛАС "ЕФЕКТИВНІСТЬ, УСПІХ, ЯКІСТЬ"

З 14 по 18 вересня 2013 року в Алушті відбулася Міжнародна конференція „Майстер-клас „Ефективність, успіх, якість” за участю понад 40 представників кредитно-споживчих кооперативів (КПК) Російської федерації та кредитних спілок (КС) України.

До складу російської делегації увійшли керівники 10-ти КПК, Генеральний директор Ліги кредитних спілок Росії пані Івашкіна Т. Б. та заступник генерального директора Ліги кредитних спілок Росії пані К.С. Волохо. З українського боку участь у майстер-класі взяли керівники та провідні спеціалісти 12 КС, Президент Національної асоціації кредитних спілок України Козинець П. М., Віце-президент НАКСУ Кравченко Л. Є. та фахівці НАКСУ.

Зважаючи на широку географію представництва – від російського Примор'я до українського Закарпаття, майстер-клас дозволив висвітлити та обговорити особливості діяльності кредитних кооперативів не тільки двох країн, але й багатьох регіонів, а обраний формат обговорення забезпечив безпосередню участь в ньому кожного з учасників зібрання.

Міжнародний майстер-клас відкрили Генеральний директор Ліги кредитних спілок Тетяна Борисівна Івашкіна та Президент НАКСУ Петро Миколайович Козинець, які анонсували програму зібрання і запросили до участі в обговоренні всіх присутніх.

Перший день майстер-класу було присвячено ефективному управлінню кредитним кооперативом та спілкою і розпочато доповіддю „Забезпечення ефективності діяль-

ності кредитної спілки. Аналіз та управління” голови правління КПК „Єдінство” (м. Юрга Кемеровської області, Росія) Сергія Васильовича Боровика (презентацію див. на с. 19). Окрім статистичної та фінансової інформації щодо КПК „Єдінство”, членство якого становить 8 566 фізичних осіб, а активи – 225 мільйонів рублів, увазі присутніх була запропонована впроваджена у КПК система аналізу, управління та контролю. При цьому, особливу зацікавленість аудиторії викликав існуючий у цьому КПК облік та контроль за дотриманням стандартизованих процедур, які повинні виконуватися певними працівниками кооперативу, та ведення відповідних реєстрів. В ході обговорення також було порівняно підходи у запровадженні внутрішнього аудиту (контролю), які, як виявилось, мають певні особливості: в Україні – це вимога Закону, спрямована на створення контролюючого суб'єкта або підрозділу, непідконтрольного виконавчому органу КС, в Росії – це створення контролюючого суб'єкта або підрозділу, підзвітного та підконтрольного голові

профспілці утримувати своє членство, і навпаки. Також така співпраця дозволяє вирішувати й цілу низку організаційних питань. Переходячи до питань кадрового управління, Юрій Васильович зазначив, що підбір кваліфікованих кадрів для роботи в кредитній спілці не є проблемою для України. Сьогодні досить легко знайти необхідних фахівців у центрах зайнятості з числа колишніх працівників банків, юристів, бухгалтерів тощо. Однак чи буде такий фахівець спроможний сприйняти гасло КС України „Свій до свого по своє” і визнати пріоритетність досягнення суспільної користі над отриманням особистих вигод? Причому, застосування до кредитної спілки спеціалізованих систем оцінки персоналу, які передбачають тестування, рейтингування та аналіз отриманих результатів з боку розробників відповідних систем оцінки, є складним і дуже витратним, тому фактично підбір кадрів в КС „Кредитсталь” здійснюється з числа колишніх працівників базових металургійних підприємств – членів профспілки.

Система мотивації працівників „Кредитстали” передусім зорієнтована на мотивацію рівнем оплати праці, яка базується на традиційних підходах і передбачає формування заробітної плати у складі окладу і премії. Зрозуміло, що загальний підхід щодо оплати праці залежить від отриманого всім трудовим колективом результату, однак індивідуальний внесок кожного можна оцінити шляхом певних доплат для тих працівників, які, наприклад, добре попрацювали на поверненні чи видачі кредитів, помітили і усу-

нули певну помилку, яка може вплинути на загальні результати діяльності КС, надали конструктивну пропозицію тощо. Причому, про факт такого преміювання оголошується принародно під час підбиття підсумків діяльності за попередній місяць, що додатково підвищує ефективність праці трудового колективу. Загалом розмір преміального фонду залежить від досягнення кредитною спілкою певного планового результату, рівень відхилення від якого може впливати на збільшення або зменшення і навіть обнуління загального преміального фонду. В останньому випадку на премію не розраховуватиме ніхто, включаючи голову правління. Серед документів, які затверджені кредитною спілкою і є законною підставою стимулювання праці, варто зазначити про правила трудового розпорядку з визначенням не лише обов’язків, але й прав працівників, а також про колективний договір. При цьому, зазначені документи містять як конкретні підстави для зниження розміру премій, так і чіткі критерії для отримання доплат та інших соціальних привілеїв працівниками кредитної спілки, що дозволяє мінімізувати фактор суб’єктивізму і забезпечити системність прийняття рішень щодо рівня оплати праці. Також, окрім премій, можуть бути застосовані системи доплат, надбавок та інших виплат, про які йдеться у КЗпП та Генеральній угоді між Кабінетом Міністрів України, всеукраїнськими об’єднаннями організацій роботодавців і підприємців та всеукраїнськими профспілками і профоб’єднаннями. Зокрема, одним із додатків до Генеральної угоди є перелік та розмір доплат і надбавок, на який можна спиратися як на орієнтир.

На завершення виступу Юрій Васильович зазначив, що різниця між керівником і начальником полягає в тому, що керівник – це та особа, яка дала наказ і доручила працівнику в рамках посадової інструкції вирішувати ті чи інші питання, а начальник за кожним разом дає дозвіл на здійснення працівником кожної окремої дії. Сама ж система мотивації працівників спрацьовує більш ефективно, коли працівника зацікавлено по-

зитивними можливостями, які він може отримати завдяки своїй продуктивній праці, а система позбавлень і покарань є зрозумілою і прозорою.

Дещо інший напрям діяльності кредитної спілки було представлено у презентації голови правління кредитної спілки „Світовид” (м. Первомайськ Миколаївської області) Валентини Олександрівни Чумакової. У її доповіді йшлося про методи соціальної підтримки, яку надавала і надає очолювана нею КС. Це і фінансування творчих проектів талановитих дітей членів кредитної спілки, і співпраця з Всеукраїнською організацією Червоного Хреста, приналежність до якої є ознакою поля членства КС „Світовид”, що, як і у випадку з профспілковими організаціями, сприяє утриманню і розширенню членства. Валентина Олександрівна наголосила, що сьогодні, коли ілюзії перших років після відродження руху кредитних спілок в Україні залишилися в минулому, коли стало зрозуміло, що до кредитних спілок по кредити звертаються не лише сумнінні позичальники, а й відверті шахраї, поняття допомоги та благодійності не втратили своєї вартості. Більше того – благодійність є одним із найбільш дієвих способів пропаганди кредитних спілок, який дозволяє поступово залучити до членства декілька поколінь кожної родини. Причому аналіз впливу різних форм пропаганди та реклами діяльності КС „Світовид” свідчить про те, що до сьогодні найбільш ефективною залишається інформація, яка передається поміж людей, так зване „сарафанне радіо”. Відповідаючи на

запитання учасників зібрання щодо інших методів заохочення членства, передусім, позичальників, доповідачем було зазначено про можливість застосування знижених процентних ставок за кредитами для позичальників, які брали і вчасно повертали кредити понад 10 разів.

На завершення першого дня майстер-класу було заслухано віце-президента НАКСУ Людмилу Євгенівну Кравченко із доповіддю з питань управління кредитною спілкою у кризовій ситуації. Насамперед було зазначено, що на зміну сприйняттю можливості тимчасового перебування кредитної спілки у кризовій ситуації, як звичайного і здоланого явища, яке мало місце ще 5-7 років тому, сьогодні прийшло розуміння того, що необхідно зробити все, аби кредитна спілка у кризовій ситуації не опинилася. Адже, як показав досвід, завданням, вирішення якого має бути знайдено на шляху до нормалізації діяльності кредитної спілки, є не лише виправлення помилок та протидія наслідкам зловживань, якщо це мало місце, але й забезпечення примусового стягнення простроченої заборгованості. А практика підтверджує, що у випадку знаходження суттєвої частини кредитного портфеля кредитної спілки у стані примусового стягнення за умови його фінансування за рахунок коштів вкладів членів кредитної спілки на депозитні рахунки, нормалізувати діяльність такої кредитної спілки, на жаль, є дуже складним і майже нереальним. Однак, добре усвідомлюючи це, в НАКСУ ведеться боротьба за кожну кредитну спілку, яка зазнає лиха. Для надання підтримки кредитним спілкам, включаючи й ті, які знаходяться у складному становищі, розроблено певні методики, які використовуються створеною в НАКСУ Службою внутрішніх ревізій при здійсненні діагностики та розробки необхідних заходів, включаючи антикризові у разі необхідності. При цьому, безперечною і необхідною передумовою для здійснення ревізії, виявлення наявних проблем та помилок є володіння повною, всебічною і достовірною інформацією про кредитну спілку, а у разі зміни керівництва, виявлення неправомірних фактів

тощо – проведення в кредитній спілці суцільної інвентаризації. Об'єктом перевірки є встановлення відповідності внутрішніх документів та процедур кредитної спілки вимогам чинного законодавства та нормативно-правовим актам Нацкомфінпослуг; здійснення системного аналізу та оцінка діяльності кредитної спілки на предмет її фінансової стійкості та платоспроможності; перевірка та оцінка ефективності заходів контролю за виконанням прийнятих рішень; оцінка ефективності системи управління активами та зобов'язаннями; своєчасність, правильність, повнота та точність відображення основної та іншої діяльності у звітності, передбаченій законодавством; оцінка дотримання встановлених законодавством обов'язкових нормативів та інших показників; відповідність звітності кредитної спілки вимогам, встановленим законодавством тощо. В той же час, як показала практика, дотримання всіх існуючих нормативно-правових вимог не гарантує унеможливлення потрапляння кредитної спілки у кризову ситуацію, причиною чого може бути поява ситуації розриву ліквідності, що підтверджує необхідність зосередження не тільки на питаннях аналізу та контролю, але й фінансового прогнозування та моделювання. Що ж стосується стартових умов для здійснення розрахунків прогнозованих грошових потоків, прогнозний аналіз яких і є підставою для розрахунку потенційного рівня ліквідності, то для таких цілей доцільно використовувати складові кредитного портфеля, очищеного від проблемної заборгованості. Тобто враховуються очищені грошові потоки на вході та заплановані грошові потоки на виході. При цьому, мінімальним в контексті здійснення фінансового прогнозування є період від півроку до року. Проте існує спосіб, який дозволяє уникнути необхідності здійснення такого прогнозування, і приклади таких кредитних спілок в Україні є. Це кредитні спілки, які працюють в зоні настільки дрібних кредитно-ощадних операцій, що розмір окремого кредиту чи вкладу не завдає суттєвого впливу на загальний рух грошових коштів. Якщо ж уникнути прогнозування розри-

вів ліквідності неможливо, то наступним кроком фінансового моделювання є прогнозні рішення щодо управління розмірами процентних ставок і строків з урахуванням можливих ринкових тенденцій, проте за умови дотримання показників доходів та витрат, які забезпечують досягнення або перевищення кредитною спілкою точки беззбитковості. Якщо ж кредитна спілка перебуває в кризі і очищені продуктивні активи виражено менші за платні пасиви, тоді найбільш імовірним є один із двох сценаріїв – або кредитна спілка переїжджає до ДВС, де обліковуватимуться як вимоги кредитної спілки, так і вимоги до кредитної спілки, або відповідність згаданих показників буде поступово відновлюватися шляхом активізації кредитування і спрямування отриманих доходів на поповнення кредитного портфеля. Що стосується діяльності кредитної спілки в умовах накладання арешту на її майно, рахунки та касу, то в такому разі можливим варіантом залишається застосування механізму поручительства вкладника за зобов'язаннями позичальника із подальшим виконанням відповідних зобов'язань перед вкладником безпосередньо позичальником. В певних випадках одним із варіантів забезпечення тимчасових правил виконання зобов'язань перед вкладниками є створення в кредитній спілці за рішенням загальних зборів окремого органу – комітету вкладників, завданням якого передусім є встановлення черговості та обсягів необхідних виплат, а також забезпечення контролю за їх дотриманням. При цьому, необхідною складовою

для нормалізації діяльності кредитної спілки є збереження первинної документації та касових документів. А встановлення максимальної суми для надання кредитів у готівковій формі дозволить зафіксувати факт надання кредитів, сума яких перевищує встановлений ліміт, шляхом отримання відповідних виписок з банку. В цілому ж дотримання елементарних правил зіставності залучених грошових коштів за строками та обсягами з відповідними показниками щодо наданих кредитів суттєво зменшує ризик виникнення складнощів в діяльності кредитної спілки.

Другий день майстер-класу пройшов під гаслом „Складові успіху кредитної спілки (питання створення послуг, необхідних членам КС, маркетинг, реклама, PR) і відкрився презентацією „Маркетингові рішення для залучення та утримання членів кредитного кооперативу” голови правління КПК „Стимул” з міста Ярове Алтайського краю Росії Наталії Елівни Петрової. КПК „Стимул” було створено у березні 2004 року. Сьогодні кооператив об’єднує 2 300 пайовиків та має 90 мільйонів рублів в активах. Також створено мережу з 6 відділень, а трудовий колектив складається з 23 працівників. КПК „Стимул” є переможцем ряду конкурсів, зокрема, у 2012 році став переможцем конкурсу як найкращий кредитно-споживчий кооператив Алтайського краю.

Обов’язковим елементом маркетингової стратегії розвитку КПК, спрямованої на розширення членства, є регулярне проведення власних публічних заходів за обов’язковою

участю пайовиків, а також участь у різноманітних святкуваннях та акціях місцевого та крайового масштабу. Це дозволяє гідно презентувати діяльність кооперативу і перед органами місцевої та державної влади. Серед інших способів PR використовується написання листів-подяк пайовикам та партнерам КПК, залучення пайовиків до виступів у святкових концертах з нагоди річниць створення КПК та відкриття віддалених офісів. Проведення будь-яких PR-заходів здійснюється у відповідності до Плану маркетингової діяльності, який складається на наступний рік з урахуванням досвіду поточного та попередніх років. Всі заходи маркетингового плану розподіляються на дві категорії: внутрішні – орієнтовані на пайовиків та зовнішні – для потенційних пайовиків. Реалізація плану маркетингової діяльності здійснюється поетапно на кварталній основі, за проведення кожного із заходів визначається відповідальна особа, яка веде необхідну підготовку та організацію на підставі затвердженого кошторису. Прикладом формування дружнього образу кредитної спілки серед малечі є проведена у цьому році акція „Перший раз у перший клас”, в рамках якої дітям та онукам пайовиків було зроблено тематичні подаруночки. Проводячи подібні добродійні акції, КПК їх фінансує не тільки власним коштом, але й залучає до благодійності пайовиків. Таким прикладом є долучення „Стимулу” до крайової акції „Даруй добро”, в рамках якої пайовики мали можливість придбати благодійні білети та отримати підготовлені КПК подарунки. При цьому, різниця між сумою, зібраною за благодійними внесками, та витратами КПК на придбані пайовикам подарунки була витрачена на гостинці дітям із малозабезпечених родин, яких фактично було обдаровано за кошти пайовиків. В практиці кооперативу є й виїзди до дітей пайовиків із новорічними привітаннями, і проведення конкурсів, присвячених пам’ятним для КПК датам, і участь у фестивалях, і спільне з пайовиками святкування Міжнародного дня кредитних спілок, завдяки чому посилюється згуртованість членства. Цікаво, що і гімн

КПК „Стимул” було обрано в ході конкурсного відбору серед варіантів, запропонованих пайовиками. Вперше в цьому році працівники КПК взяли участь у „Дні фінансової просвіти”, який проводився у старших класах шкіл у вересні цього року. Окремим напрямом маркетингової стратегії КПК є співпраця з підприємцями, зорієнтована не стільки на пропозицію їм кредитних ресурсів, скільки на надання пайовикам інформації про товари та послуги певних підприємців фактично в обмін на забезпечення з їхнього боку суттєвих знижок пайовикам. При цьому, дуже зручним є використання двосторонніх візиток, на одному боці яких міститься інформація і контакти про КПК, а на іншому – інформація та контакти певного підприємця. Сприяє зміцненню такої співпраці і участь КПК у різноманітних виставках, які проходять за участю підприємців.

Відповідаючи на численні запитання аудиторії, Наталія Елівна підкреслила важливість повідомлення жителів населених пунктів про заходи, які проводитиме КПК, що дає можливість залучити до них більшу кількість учасників і безпосередньо надати інформацію про КПК та послуги кооперативу.

Наступним доповідачем була голова правління кредитної спілки „Центральна” з Дніпропетровська Тамара Вікторівна Бетева, яка зосередилася на питаннях діяльності кредитної спілки, створеної на базі трудових колективів підприємств, відомств та бюджетних організацій. КС „Центральна” засновано 15 років тому з урахуванням рекомендацій Всесвітньої ради кредитних спілок щодо пріоритетності моделі кредитної спілки, створеної на базі трудових колективів. І хоча сьогодні в Україні працює багато спілок, які поширюють свою діяльність і на декілька районів, і на область, кредитна спілка, яка об'єднує працівників того чи іншого підприємства, безперечно, веде менш ризиковану діяльність, має можливість ефективно використовувати наявні інформаційні канали тощо.

У 1997 році, коли КС „Центральна” почала свою роботу, було неможливо розрахо-

увати на активну підтримку з боку підприємства, бо то був тяжкий період для економіки України: темпи її розвитку знижувались, підприємства переходили на скорочений графік роботи, зарплата виплачувалась нерегулярно і т.п. Що ж стосується трудового колективу, то з самого початку люди одразу зрозуміли зручність користування послугами кредитної спілки. Проте з плином часу активізували свою діяльність з фізичними особами банки, інші фінансові установи, що суттєво вплинуло на діяльність КС.

Наразі кредитні спілки досить активно пропагують свою діяльність у райцентрах, невеликих містечках, але 80 % населення України проживає у містах-мільйонниках, таких як Дніпропетровськ. І не враховувати цього факту неможливо, тим більше з огляду на наявний виробничий потенціал таких міст. Зокрема, Дніпропетровськ – це 358 підприємств з чисельністю працівників із більш ніж по 2 000 осіб на кожному. Зрозуміло, що ці підприємства можуть змінювати і форму власності, і власників, однак вони продовжують існувати, а люди на них продовжують працювати. І кожен із працівників чи керівників приймає рішення щодо звернення в ту чи іншу фінансову установу у разі виникнення потреби в отриманні фінансової послуги, що змушує КС „Центральна” працювати в умовах жорсткої конкуренції. Адже часом можна почути: „То й що, що у вас на три копійки дешевше? Подивіться, скільки є банків”. Тому КС „Центральна” стикнулася з необхідністю вироблення такої моделі управління, яка б дозво-

ляла забезпечити здійснення вибору на користь кредитної спілки, а не банку чи іншої фінансової організації. Було вирішено довести керівництву та профспілкам підприємств, трудові колективи яких формують членство кредитної спілки, а таких підприємств та організацій сьогодні 30, що їх підприємства та працівники без КС „Центральна” пропадуть. Досягти цього було вирішено шляхом забезпечення максимального зв'язку між кредитною спілкою та підприємством. Передусім до складу виборних органів управління кредитної спілки було введено керівників підприємств, працівники яких формують більшість членства КС. „Потім, – наголосила Тамара Вікторівна, – ми пішли далі і створили інститут представників – осіб, які представляють той чи інший підрозділ підприємства і володіють повним спектром інформації як про діяльність кредитної спілки, так і про працівників окремих підрозділів. А таких підрозділів лише на „Південмаші” – 132. При цьому, з проханням про ознайомлення з технологіями управління та системами створення ефективних комунікацій ми зверталися і до наших американських партнерів – КС, створених на базі підприємств Боїнг та Катерпіллер. Вони, як з'ясувалося, сьогодні віддають перевагу електронним та телефонним засобам взаємодії з членством, що поки що не є настільки затребуваним в Україні. Тому саме система представництва членства є головним інформаційним каналом зв'язку, завдяки якому забезпечується поінформованість не тільки членів про спілку, але й спілки про потреби та платоспроможність членів.

Ще одним важливим інструментом, який підтверджує необхідність кредитної спілки для підприємства, є соціальні проекти. Наприклад, одразу на чотирьох підприємствах виникла проблема недостатності кадрів середньої ланки – майстрів, оскільки престиж цієї посади падає внаслідок недостатності рівня заробітної плати відносно необхідного рівня кваліфікації. Тому молоді спеціалісти з відповідною вищою освітою надають перевагу іншим місцям працевлаштування. Зважаючи на це, з боку підприємств було вирі-

шено забезпечити навчання необхідних кадрів із числа кваліфікованих робітників. А втілення цієї ідеї в життя стало можливим завдяки майже 800 кредитам на навчання, які були надані кредитною спілкою. Інші приклади – це програми кредитування на відпочинок та лікування саме в оздоровчолікувальних закладах, які знаходяться на балансі підприємств. Це і програма „SOS”, яка створена цілеспрямовано для надання допомоги працівникам підприємства, які необачливо потрапили у павутиння кредитних відносин з іншими фінансовими установами. Передусім ідеться про соціально незахищену молодь та літніх людей, які разом із зарплатною картою отримують від банківської установи й кредитні картки, за допомогою яких реалізують в кредит свої бажання і залишаються з купою боргів та без хлібу насущного. За таких обставин кредитна спілка, отримавши відповідний сигнал, наприклад, від начальника цеху, перефінансовує такого позичальника, розтягуючи строк кредиту та, відповідно, зменшуючи розмір щомісячних платежів. Однак і відповідальність за повернення коштів в такому разі лягає не тільки на позичальника, але й на підприємство. Також життя підтвердило ефективність такого фінансового інструменту, як ощадно-кредитний рахунок, завдяки якому забезпечується можливість кредитування працівників підприємств, які знижують обсяги виплати заробітної плати. В такому разі за наявності певної суми заощаджень член кредитної спілки має можливість отримувати більшу суму кредиту. До речі,

кожен із членів КС має в спілці або вклади, або пайові внески різних видів.

В цілому ж, говорячи про кооперацію, ми завжди наголошуємо на дотриманні кооперативних принципів, які полягають у тому, що всі члени є співвласниками, мають рівні права в управлінні кредитною спілкою та рівні умови при користуванні її послугами. Щодо практичних аспектів надання кредитів, зазначу, що, по-перше, кредити мають бути забезпечені, а по-друге, – допомагати людям. Загальний підхід щодо максимального розміру окремого кредиту – він не має перевищувати розміру двох заробітних плат. Також ми зважаємо на такі фактори ризику, як стабільність роботи підприємства, вікова категорія, наявність чи відсутність родини. Зокрема, до більш ризикових ми відносимо кредити, надані літнім та/або самотнім позичальникам. У якості забезпечень ми надаємо перевагу поручительствам та отриманню відповідної згоди від членів родини.

Беручи до уваги все зазначене вище, неабиякої важливості набуває аспект ефективності роботи персоналу, яку необхідно оцінювати по кінцевому результату діяльності кредитної спілки. Що ми і робимо шляхом застосування положення про преміювання, яке встановлює, що отримання премій можливе тільки у разі досягнення певних показників, та визначає метод розрахунку суми загального преміального фонду. Точність і акуратність працівників, стандартизація та уніфікація процедур є критично важливими для кредитної спілки, оскільки всі операції щодо погашення кредитів відбуваються безготівково і за рахунок заробітних плат позичальників у відповідності до заяв, наданих ними на свої підприємства. Однак питання підготовки розрахункових відомостей, які подаються на підприємства, є прерогативою і відповідальністю кредитної спілки. Дуже вчасним виявилось і введення „Приватбанком” розрахункової картки, яка дозволяє здійснювати розрахунки без комісії, в тому числі, і за кредитами в кредитній спілці. Сьогодні ми можемо здійснити і перерахунок суми кредиту на картку позичальника за

умови сплати комісії у розмірі 0,5 % від зарплатної суми. Цікаво, що сьогодні такий вид отримання кредиту набув популярності, а нещодавно, коли вартість комісії складала 0,75 %, ніхто не бажав такої можливості – вважали, що це дорого. При цьому, ми, безперечно, зацікавлені у збереженні та розширенні членства, однак постійно відслідковуємо його якість. Зокрема, якщо член кредитної спілки втрачає з нею зв'язок і протягом трьох років не звертається за послугами, він втрачає членство у відповідності до внутрішніх регуляцій, існуючих в КС. В цілому ж кредитним спілкам, орієнтованим на співпрацю з підприємствами, організаціями, установами тощо, хоча таких спілок в Україні небагато, є де і з ким працювати. В тому числі й із застосуванням тих методів, про які було сказано вище. Тим більше, що наведені підходи можуть бути застосовані і в інших кредитних спілках.”

Отже, як додала модератор засідання Волохо Клавдія Семенівна, неможливо відділити питання маркетингу кредитної спілки від того, що відбувається на підприємстві, від постійного аналізу саме в такому контексті питань попиту і пропозиції.

Поза тим слово було надано Анатолію Олександровичу Занюку, Голові правління кредитної спілки „Ощадність” з міста Кам'янець-Подільський Хмельницької області, з презентацією про специфіку КС „Ощадність” як кредитної спілки, працюючої в районному центрі. Анатолій Олександрович очолює кредитну спілку „Ощадність” з моменту її створення у 1997 році.

„Розпочинати діяльність кредитної спілки, – розповідає Анатолій Олександрович, – було досить складно, оскільки розпочинали з нуля. Не було ані членства, організованого в рамках підприємства, ані стартового капіталу. Була ідея. Спочатку вмовляли друзів прийти на загальні збори, потім – взяти кредит, а потім настав 1998 рік: кредити і депозити прив’язані до курсу долара і, як результат, складне повернення коштів позичальниками і неможливість вчасного повернення коштів вкладникам. Виходили з кризи два роки. Повернули всі кредити і виплатили всі вклади, і знов, у другій половині 1999 року, починаємо все з нуля. З 2001 року запровадили споживче кредитування. Але без створення своїх представництв у магазинах, а шляхом надання співгромадянам рекламної інформації та запрошень придбати товари «у розстрочку». В результаті протягом 1,5 років нам вдалося наростити активи і членство, зрости обсяги надання фінансових послуг. Однак внаслідок створення безпосередньо у магазинах та торгових мережах робочих місць банківськими установами, КС «Ощадність» була позбавлена цієї ніші кредитування. І знову постає питання: що робити? Тоді ми розпочали кредитування життєвих потреб членства – на навчання, лікування, родинні свята тощо. На той час сталися й кадрові зміни внаслідок призначення мене на державну посаду. В результаті спілка отримала нове керівництво з числа її працівників, а мене було обрано головою спостережної ради. І знов, через 1,5 роки, при проведенні спостережною радою аналізу було встановлено наявність в кредитному портфелі групи однотипних кредитів, за якими має місце порушення графіку платежів, а з пояснень керівника кредитного відділу виходило, що вона докладає максимум зусиль для нарощення обсягів кредитування. Насправді ж виявилось, що навколо спілки утворилося злочинне угруповання, яке за сприяння та участю згаданого керівника кредитного відділу отримало в кредитній спілці коштів у розмірі близько 20% від тодішнього кредитного портфеля. Схема шахрайства базувалася на переконанні певною

особою фінансово необізнаних та неблагополучних людей отримати в КС кредит, а потім за вирахуванням мізерної винагороди передати його левову частку цій особі. При цьому кредити видавалися без здійснення оцінки позичальника та дотримання інших обов’язкових процедур, за підробленими довідками про доходи тощо, однак дуже творчо. Спочатку людина приходила з проханням отримати невеликий кредит, який і отримувала в рамках регуляцій КС у розмірі чотирикратного розміру її заробітної плати. А після повернення цього першого кредиту наступний їй надавався уже у розмірі десятків тисяч гривень як надійному позичальнику. Таким чином в кредитній спілці фактично було розпочато побудову піраміди. Проте щастя, що цей „нажив” було виявлено своєчасно. За результатами звернення до правоохоронних органів та проведеного слідства учасники цього угруповання, включаючи керівника кредитного відділу, отримали по 8 років позбавлення волі. І дуже складно було усвідомити, що біда прийшла від людини, з якою пліч-о-пліч працювали і навіть дружили 10 років. І знов 1,5 роки іде на те, що покрити ці збитки. Ми не припинили спроби стягнути надані кредити з тих осіб, яким вони були надані в касі спілки, оскільки саме вони підписували договори і касові документи. В результаті на сьогодні з мільйону гривень ще неповерненими залишається біля 125 тисяч, що для нинішнього розміру КС є несуттєвим. Правило полягає в тому, що нікому не можна пробачати неповернення боргів і не має значення, як ці борги ви-

никли. Взяв – поверни. Ми завжди кажемо, що кредитна спілка має два крила: вкладників і позичальників, а правління має утримати ці крила в балансі. І не дивлячись на велику повагу, на яку заслуговують зусилля, спрямовані на проведення різноманітних благодійних акцій та соціальних проектів, кредитна спілка має виконувати своє основне завдання – надавати фінансові послуги та демонструвати фінансову стійкість, отримуючи для цього необхідний дохід та акумулюючи власні резерви. На доказ цього декілька тез. 2008 рік. КС «Ощадність» видає 10 784 кредити на суму 41 мільйон гривень, 2009 рік – 8 327 кредитів на суму 34 мільйони гривень, 2010 рік – 8 300 кредитів на суму 40 мільйонів гривень, 2012 рік – 7 000 кредитів на суму 44 мільйони гривень. Фактично, хоча й за відсутності динаміки кредитування у післякризовому періоді, показники стабільні. Протягом останніх років також було проведено «переоблік» членства, кількість якого досягала 24 тисяч осіб. Для цього всі члени кредитної спілки, які не користуються її кредитно-ощадними послугами і, відповідно, не сплатили встановлений загальними зборами обов'язковий членський внесок у розмірі 3 гривні у визначений строк, були за рішенням наступних загальних зборів виключені. Сьогодні загальна кількість членів КС „Ощадність” становить 11 тисяч осіб, з яких 8 тисяч активно користується послугами спілки. Активи КС «Ощадність» складають 35 мільйонів гривень, маємо головний офіс та три відділення, одне з яких в обласному центрі м. Хмельницький створено на перспективу. Щодо кадрової політики, то ми дуже дбайливо ставимося до працівників і важко з ними розлучаємось. Навіть тоді, коли людина щось не допрацьовує. Однак, коли треба ухвалити різке рішення, то таке рішення приймається. Стимулювання ефективності досягається шляхом диференціювання розмірів заробітних плат, які є вищими у керівників відділів та підрозділів. Також протягом року щонайменше 4 рази виплачуються премії – перед Новим роком, як 13-та зарплата, на Різдво, на Пасху, на День кредитних спілок і на державні свята День

Конституції або День незалежності. Наприклад, розуміючи, що до 1-го вересня треба зібрати дітей до школи, ми преміюємо з нагоди Дня незалежності, який святкується напередодні. Так само і щодо Нового року – людям необхідно свято, а для цього мають бути гроші. Ми йдемо назустріч людям, а вони це цінують і працюють з віддачею. Треба зробити – зроблять. Однак і недоліки фіксуються, і зауваження робляться. А як інакше? Було декілька разів і таке, що зменшували премії за порушення трудової дисципліни. Щодо простроченості, то її поточний рівень складає 6-7%. Ми дотримуємося принципу рівноправності членства, в тому числі і в питаннях кредитування членів кредитної спілки – працівників. При цьому не допускаємо надання позичальнику чергового кредиту у разі, якщо він ще не розрахувався за попередній. Під заборону також і здійснення перекредитування. У якості забезпечення повернення кредитів застосовуємо поручительство в більшості з боку членів родини позичальника, а стандартне обмеження суми кредиту встановлюється на рівні 10 тисяч гривень. Власний капітал кредитної спілки становить до 35% від її активів. І навіть якщо кредитним спілкам заборонять залучати вклади на депозитні рахунки, для КС «Ощадність» це не буде проблемою. Ми маємо власні кошти, і спілка кредитуватиме за їх рахунок.” На завершення виступу пан Анатолій підкреслив: „За 1-2 роки побудувати міцну кредитну спілку неможливо. Однак, якщо ідея кредитної спілки полягає у чесній роботі зі своїми членами, в тому, щоб

кредитну спілку зміцнити та розвинути, то за мінімум 5 років кропіткої праці цього можливо досягти. Все залежить від професіоналізму та людських якостей працівників. Який колектив ти створиш, на кого зможеш опертися, такий і буде результат, а людям необхідно довіряти.”

Наступним доповідачем за пропозицією аудиторії було запрошено, як самого активного слухача, Олега Миколайовича Капелюха, голову спостережної ради КС „Компаньйон” з міста Луганська, з проханням коротко ознайомити присутніх із запровадженою в кредитній спілці „Компаньйон” системою управління та мотивації працівників. На початку своєї доповіді Олег Миколайович, намалювавши організаційну структуру, розповів, що до її складу введено спеціальний підрозділ БІМ – Блок інтегрального моніторингу, який підпорядковується безпосередньо спостережній раді і здійснює контроль за усіма процесами, підрозділами та працівниками КС „Компаньйон”. Тобто його основне завдання — моніторити, як працює система, як працівники дотримуються трудового розпорядку, чи виконуються розпорядження тощо. Також БІМ може здійснювати підміну будь-якого з підрозділів, наприклад, виїхати до відокремленого підрозділу і працювати замість його штатних працівників. Таким чином кожен з працівників розуміє, що його може бути замінено, його роботу буде детально перевірено, а запроваджений в кредитній спілці відеонагляд покаже його завантаженість. Серйозну увагу було приділено і питанням документообігу, пе-

редусім між відділеннями та головним офісом. Зокрема, було введено процедуру підготовки супровідних документів, в яких міститься узагальнююча інформація про документацію, яка передається. При цьому, копії відповідного супровідного листа зберігаються безпосередньо на відділенні, у головному офісі та в БІМ. Контроль за внутрішніми процесами дозволив виявити помилки і недоліки. Такі, наприклад, як факти затримки звернення до суду, які наразі при суцільному документуванні операцій не можуть бути приховані. Предметом контролю з боку БІМ є й своєчасність обміну документацією, яка забезпечується шляхом надання письмових запитів від одного підрозділу до іншого, і дотримання строків реагування на такі запити. Що ж стосується працюючої в кредитній спілці системи стимулювання, то після її ведення показник видачі кредитів на окремих відділеннях зріс більш ніж у два рази за місяць. Визначення загального розміру фонду оплати праці залежить від обсягів наданих кредитів, а його розподіл між окремими працівниками здійснюється в залежності від ступеня виконання працівником плану видачі кредитів, плану процентних надходжень, а також, персональна надбавка та результати роботи з проблемною заборгованістю. „Щодо останньої складової, – поінформував Олег Миколайович, – то ми аналізуємо, наскільки прострочена заборгованість зросла чи знизилася по відношенню до попереднього місяця. І у разі зростання проблемної заборгованості коефіцієнт преміювання за цією позицією знижується. При цьому, виходячи із результатів, досягнутих певним відділенням в частині кредитування, визначається і преміальний фонд, кошти якого розподіляються між керівником відділення та його підлеглим у співвідношенні 60% та 40% відповідно та з дотриманням наступних коефіцієнтів: по 25% суми премії сплачується за виконання плану видачі кредитів та процентних надходжень, 20% складає персональна надбавка, а 30% – результати роботи з проблемною заборгованістю. Іншим важливим аспектом є контроль не лише отриманої загальної суми щодо сплати

кредитів, але й аналітика в розрізі окремих кредитних договорів. Йдеться про те, що загальний фактичний показник може перевищувати загальний плановий, однак досягнуто це має бути внаслідок дострокових та авансових платежів за певними кредитними договорами. В той час як за частиною інших договорів матиме місце порушення графіків платежів. Тому сьогодні загальною вимогою до працівників кожного відділення є здійснення контролю і супроводження за кожним із наданих на відділенні кредитів з тим, щоб вони самі бачили ефективність своєї праці. Надання даних від відділень до головного офісу здійснюється щоденно і є основою для створення управлінського балансу по відділеннях, а таких відділень наразі сім, загальна кількість працівників кредитної спілки – 17 осіб. Першими результатами запровадження вищеописаної системи стало загальне 30% зростання обсягів кредитування, налагодження достатньо продуктивної співпраці з ДВС, яка забезпечує щомісячне примусове стягнення на користь спілки в сумах, більших за 100 тисяч гривень, оперативне реагування на виявлені прорахунки та помилки завдяки щомісячному аналізу договірної бази.

Також необхідно відзначити, що практично всі кредитні спілки змушені працювати в режимі суміщення посад касира і кредитного інспектора або коли ці два працівники перебувають у дуже близькому контакті, що саме по собі є серйозним чинником підвищеного ризику. Програмне забезпечення, на жаль, не дозволяє контролювати всі дії співробітників, і при їх злому умислі відстежити крадіжки грошових коштів у членів КС практично неможливо. Йдеться про дрібне розкрадання 20-50 гривень, яке стає можливим за умови, що більшість платників не контролює свої платежі (навіть після введення нами розрахункових книжок), довіряючи касиру.

Ви скажете, що це проблема платника (нехай сам контролює свої гроші). Проте з великою часткою ймовірності можна припустити, що в таких неконтрольованих ситуаціях може створюватися група з двох і

більше співробітників, для яких подібні махінації є більш прибутковими, ніж заробітна плата. В такому випадку виникає перехоплення управління кредитною спілкою або відділенням такою групою осіб, що несе потенційну загрозу для вкладників. Причому виявити цю ситуацію без належних механізмів контролю вкрай складно. Одним з варіантів вирішення цієї проблеми, на мою думку, є організація роботи КС з єдиного віддаленого сервера через Інтернет із чітким розмежуванням рівнів доступу.

Ще хотілося б відзначити, що ми намагаємося впровадити систему планування роботи КС на кварталній основі, враховуючи результати попереднього року з коефіцієнтом + 10%. Хоча тут необхідно, звичайно, брати в розрахунок і активи кожного відділення.”

Після відповідей на запитання модератор засідання Клавдія Семенівна Волохо анонсувала наступну тему обговорення – залучення у кредитну кооперацію молоді. Зокрема, вона зазначила, що, відповідно до проведених досліджень, в КПК Російської Федерації пайовиками в більшості є люди середнього і старшого віку. Тому актуальними є питання підготовки і залучення майбутніх пайовиків, розробки спеціальних програм, орієнтованих на молодь. Ця проблема є глобальною, спеціальні програми для залучення молоді розробляються Всесвітньою Радою Кредитних Спілок та більшістю кредитно-кооперативних рухів світу. Можливість ознайомитися з напрацюваннями в цій сфері кредитних спілок США була надана представникам російської делегації в ході їх нещодавнього візиту до цієї країни. У складі делегації з американським досвідом ознайомилася Тетяна Борисівна Івашкіна, яку і було запрошено до слова (презентацію див. на с.27).

„Система роботи з молоддю, – зазначила Тетяна Борисівна, – розпочинається ще до народження дитини. Так, в кредитних спілках США існує Клуб „Лелека”, і майбутні батьки – члени Клубу розпочинають накопичувати заощадження для майбутньої дитини. Працює також клуб для бабусь та дідусів, члени якого мають можливість відкрити рахунки для своїх

онуків. При цьому, накопичення коштів на таких рахунках здійснюється в рамках спеціалізованих програм. Наприклад, заощадження на навчання. Важливо, що проведення операцій з рахунком здійснюється в присутності маленьких пайовиків. На сайтах спілок, включаючи соціальні мережі, публікуються календарі з датами народження підростаючого покоління. Студентство залучається до стажування в кредитних спілках, бере участь у консультативних групах, отримує від кредитних спілок стипендії. Загальне ж гасло, яке визначає відношення між кредитними спілками та молоддю, звучить просто: „Життя дітей змінюється. Ми... пропонуємо переваги, мобільні програми, робочі місця, розвиваємо професійні навички, відіграємо в житті дітей важливу роль, є партнерами на шляху до успіху!”

Тема виховання майбутніх пайовиків була продовжена головним бухгалтером КПК „Кредитний союз „Время” з міста Великий Камінь (Приморський край РФ) Тетяною Котовою. Пайовиками цього кооперативу є понад 4 340 осіб і за 10 років діяльності КПК було залучено понад 717 мільйонів рублів, сплачено більш ніж 90,6 мільйонів рублів на вклади, видано біля 7 855 кредитів на суму 1,125 мільярда рублів. „Ідучи у ногу з часом, – підкреслила Тетяна Георгіївна, КПК приділяє велику увагу питанням розширення членства і з 2008 року, Року щура, впроваджує спеціалізовану ощадну програму „Мишача нірка”, яка наразі об’єднує 470 діточок. Умови участі в програмі прості: батьки дитини відкривають довгостроковий ощадний рахунок і здійснюють на нього цільові накопичення. Доходність цього вкладу є однією із найбільш привабливих. Дитина ж отримує скарбничку, до якої особисто збирає грошенята. Коли

Кредитный потребительский кооператив «Кредитный союз Время» является некоммерческой организацией с добровольным объединением членской кооператива, созданным с целью удовлетворения потребностей в финансовой взаимопомощи.

Предмет деятельности – совместное сбережение денежных средств членской кооператива (плательской и взаимное ссавязание финансовой помощи под доверительным контролем и в интересах членской кооператива.

УСЛОВИЯ ВСТУПЛЕНИЯ
в КПК «Кредитный союз Время»:
- Членами кооператива могут быть физические лица, достигшие возраста 16 лет.
Приступившие вносить:
- обязательный пайовий внесок – 100 руб. (при выходе из кооператива возвращается);
- вступительный внесок – 100 руб.;
- членский внесок – 100 руб.;
В дальнейшем, ежегодный членский внесок составляет 100 руб.

ДЕЙСТВУЮЩИЕ ПРОЦЕНТНЫЕ СТАВКИ
по договорам займа сбережений (ставка составляет 12% годовых):

До востребования	1 % годовых
До востребования «Пенсионный»	2 % годовых
3 месяца	5 % годовых
5 мес. «Нам 10 лет» (лимит 10000 руб. действует с 1.10.2013)	10 % годовых
6 месяцев	6 % годовых
9 месяцев	8 % годовых
12 месяцев	15 % годовых
24 месяца	17 % годовых
24 месяца «Пенсионный»	17,5 % годовых
24 мес. «Дети войны»	18 % годовых
5 лет ДЕТСКИЙ (лимит 100 руб. – «МЫШКИНА НОРКА»)	16,5 % годовых

ИНФОРМАЦИЯ ОБ ОРГАНИЗАЦИИ
Дата регистрации: 17 июня 2003 года
ИНН 2503021850 КПП 250301001
р/с 40703 810 7 5011 011 1089
Приморское ОКБ № 8633 г. Владивосток
к/с 30101 810 8 0000 000601
БИК 040507601
ОГРН 1032500576954
ОКПО 14467764

Место нахождения:
Приморский край,
г. Большой Камень,
ул. Карла Маркса, д. 9 пом. 2
тел.(факс): 5-16-22
моб.: 8 914 662 05 06,
8 914 965 66 64

Председатель правления:
Николаева
Галина Геннадьевна

Главный бухгалтер:
Котова Татьяна Георгиевна

КРЕДИТНЫЙ СОЮЗ «ВРЕМЯ»
Сберегательная программа
«МЫШКИНА НОРКА»

скарбничка заповнюється, майбутній пайовик КПК разом із батьками приходить до кооперативу і всі дитячі заощадження поповнюють відповідний рахунок.”

На третій день зібрання було проведено круглий стіл „Тенденції розвитку кредитної кооперації України та Росії”, на якому Т. Б. Івашкіна та П. М. Козинець поінформували учасників майстер-класу із новачками профільного законодавства обох країн та їх можливий вплив на діяльність кредитно-споживчих кооперативів та кредитних спілок.

Проведення майстер-класу супроводжувала й цікава пізнавальна програма. Зокрема, керівництво Ліги кредитних спілок Росії та НАКСУ відвідало Кредитну спілку „Юрт” (місто Білогорськ, АР Крим) та гостинне прийняття на запрошення кримськотатарських кредитних спілок – членів НАКСУ (КС „Юрт”, КС „Ля Ріба” та „Азово-чорноморська кредитна спілка”, м. Сімферополь, АР Крим). Учасники майстер-класу здійснили екскурсію до Алупкінського палацу та парку, побачили кримське узбережжя та Ялту, а вечорниці, організовані, передусім, завдяки зусиллям та ентузіазму Ірини Дмитрівни Боголюбової, створили дружню атмосферу для спілкування та розкриття не тільки управлінських та фінансових, але й артистичних талантів учасників.

Після завершення майстер-класу всі його учасники дійшли спільної думки про його ефективність, підтвердили свою зацікавленість в подальшому обміні досвідом та напрацюваннями, а також підкреслили необхідність поширення практики проведення подібних заходів саме у форматі майстер-класу.

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ "МАЙСТЕР-КЛАС "ЕФЕКТИВНІСТЬ, УСПІХ, ЯКІСТЬ"

Презентація „Забезпечення ефективності діяльності кредитної спілки. Аналіз та управління” голови правління КПК „Єдінство” (м. Юрга Кемеровської області, Росія) Сергія Васильовича Боровика

 НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

Международная конференция
Мастер-класс
 «Эффективность, успех, качество»

**Обеспечение
 эффективности деятельности
 кредитного союза.
 Анализ и управление.**

г. Алушта, Украина
 16-19 сентября 2013 г.

 НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

Международная конференция
Мастер-класс
 «Эффективность, успех, качество»

КПК «Єдінство»

- 8 566 членов (до 2010 г.- 19 тыс. чел.);
- активы – 225 млн. руб.
- портфель сбережений – 141 млн. руб.
- портфель займов – 159 млн. руб.
- собственные средства – 64 млн. руб.
- 6 офисов, из них 3 удаленные

 НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

**ФАКТОРЫ, ВЛИЯЮЩИЕ НА
 РЕНТАБЕЛЬНОСТЬ КПК**

- сберегательная политика
- заемная политика
- затратность
- финансовый менеджмент
- маркетинг
- эффективность деятельности персонала
- внутренний контроль

 НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

СБЕРЕГАТЕЛЬНАЯ ПОЛИТИКА


```

    graph TD
      A[категории] --> B[сроки]
      B --> C[преимущества]
    
```


 НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

ЗАЕМНАЯ ПОЛИТИКА

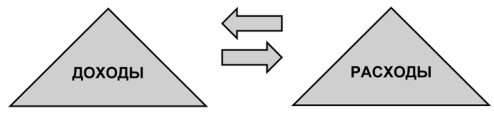


```

    graph TD
      A[категории] --> B[сроки]
      B --> C[соотношение займов и сбережений по срокам]
      C --> D[обеспечение]
      D --> E[оценка платежеспособности заемщика]
      E --> F[преимущества]
    
```


 НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

ЗАТРАТНОСТЬ


```

    graph LR
      A[ДОХОДЫ] <--> B[РАСХОДЫ]
    
```

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

ФИНАНСОВЫЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Оценка финансового состояния КПК

Анализ

- Трендовый
- Динамический
- Статистический

Показатели

- Деятельность
- Доходность
- Эффективность и затратность
- Безопасность финансовой структуры
- Качество портфеля займов

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

ОЦЕНКА ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ КПК

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

- численность пайщиков
- объем сбережений
- рост сбережений
- количество сбережений
- величина сбережений на 1 сберегателя
- объем средств, размещенных в займах
- количество займов
- величина займа на 1 заемщика
- величина активов

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

ОЦЕНКА ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ КПК

ДОХОДНОСТЬ

- Средневзвешенная процентная ставка по займам
- Уровень самоокупаемости

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

ОЦЕНКА ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ КПК

ЭФФЕКТИВНОСТЬ И ЗАТРАТНОСТЬ

- Общая доходность активов
- Доходность портфеля займов
- Затратность займов
- Средневзвешенная процентная ставка по сбережениям

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

ОЦЕНКА ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ КПК

БЕЗОПАСНОСТЬ ФИНАНСОВОЙ СТРУКТУРЫ

- Качество портфеля займов
- Уровень ликвидности
- Доля займов в активах
- Доля сбережений в активах
- Соотношение продуктивных активов и платных обязательств
- Средняя срочность займов
- Средняя срочность обязательств
- Уровень резервирования

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

ОЦЕНКА ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ КПК

КАЧЕСТВО ПОРТФЕЛЯ ЗАЙМОВ

- Текущая просрочка
- Уровень невозврата
- Достаточность резерва сомнительных долгов

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

ВНУТРЕННИЙ КОНТРОЛЬ

Внутренний контроль представляет собой систему (совокупность процедур и положений), разработанную и соблюдаемую руководством кооператива для достижения поставленных целей и позволяющую обеспечивать эффективную деятельность кредитного кооператива.

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

ВНУТРЕННИЙ КОНТРОЛЬ

ОСНОВНЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ ВНУТРЕННЕГО КОНТРОЛЯ

- Наличие честного и компетентного персонала
- Наличие программы управления человеческими ресурсами
- Разделение заданий
- Перекрестная проверка
- Ротация служебных обязанностей
- Должностная инструкция
- Постоянный контроль
- Управленческий анализ и проверка его выполнения
- Процесс одобрения (авторизации)
- Ограничение или запрещение доступа
- Система бухгалтерской информации

ВНУТРЕННИЙ КОНТРОЛЬ

ВЫБОР НЕОБХОДИМЫХ ИНСТРУМЕНТОВ КОНТРОЛЯ (практические шаги)

- Идентификация рисков КПК
- Оценка возможных убытков по каждому выявленному риску на основе вероятности и частоты их появления
- Выявление тех элементов контроля, которые могут снизить или устранить риск
- Оценка прямых и косвенных затрат по использованию элементов контроля
- Сравнение издержек по внедрению контроля с ожидаемыми результатами от его использования
- Выбор и использование контроля, позволяющего принести максимум выгоды на единицу затрат
- Назначение ответственного за внедрение контроля

ВНУТРЕННИЙ КОНТРОЛЬ

ПОНИМАНИЕ ОГРАНИЧЕНИЙ ВНУТРЕННЕГО КОНТРОЛЯ

- Ограниченный штат сотрудников
- Высокие издержки по внедрению отдельных элементов контроля
- Необычные операции
- Сговор сотрудников

ВНУТРЕННИЙ КОНТРОЛЬ

ВИДЫ ВНУТРЕННЕГО КОНТРОЛЯ

- ОПЕРАЦИОННЫЙ
- РЕВИЗИОННЫЙ
- УПРАВЛЕНЧЕСКИЙ

ВНУТРЕННИЙ КОНТРОЛЬ

Практические инструменты

Руководство по ВК → описание основных методов осуществления внутреннего контроля

1. Кассовые операции и их безопасность
2. Заемная деятельность
3. Сберегательная деятельность
4. Бухгалтерский учет
5. Разное
6. Координирование управления

ВНУТРЕННИЙ КОНТРОЛЬ

Практические инструменты

Оперативный контроль → недопущение ошибок и недочетов и уменьшение тем самым риска

- Является частью операций кооператива
- Входит в перечень должностных обязанностей персонала

ВНУТРЕННИЙ КОНТРОЛЬ

Практические инструменты

Административный контроль → направлен на выявление ошибок и злоупотреблений

- выявление ошибок на ранних стадиях и принятие своевременных мер к их исправлению
- хороший предупредительный эффект
- подтверждение соответствия деятельности принятым процедурам.

ВНУТРЕННИЙ КОНТРОЛЬ

Практические инструменты

Руководство по ВК → Реестр процедур → Журналы контроля → Оперативный контроль (1-49) → Административный контроль (51-99)

Международная конференция
Мастер-класс
«Эффективность, успех, качество»

Спасибо за внимание!

Финансовой устойчивости и процветания!

Боровик Сергей
uqa_edinstvo@mail.ru

г. Алушта, Украина
16-19 сентября 2013 г.

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ "МАЙСТЕР-КЛАС "ЕФЕКТИВНІСТЬ, УСПІХ, ЯКІСТЬ"

Презентація „Практичні підходи при створенні мережі відділень”
голови правління КПК „Капітал” (м. Чебоксари Російської
Федерації) Ангеліни Василівни Чернишової

**Создание и организация
деятельности
дополнительных офисов**

4 етапа анализа рынка

- Определение типа необходимых данных;
- Поиск данных;
- Анализ данных;
- Реализация мероприятий, позволяющих использовать данные на пользу кооператива

Структура исследования включает ответы на
следующие вопросы:

1. Кого или что следует исследовать?
2. Какая информация должна собираться?
3. Кто собирает данные?
4. Сколько будет стоить исследование?
5. Как будут собираться данные?
6. Насколько длительным будет период сбора данных?
7. Когда и где следует собирать информацию?

Чтобы выбрать лучшее местоположение
для открытия дополнительного офиса
ответьте на эти вопросы:

1. Удовлетворяет ли местоположение вашим требованиям?
2. Нуждается ли помещение в строительстве или ремонте? Имеется ли освещение, отопление, коммуникации, удовлетворяющие вашим потребностям?
3. Размер платы, сроки и условия арендного договора?
4. Сможете ли Вы найти необходимое количество квалифицированных специалистов в месте, в котором будет расположен дополнительный офис кооператива?
5. Конкуренты находятся близко к месту расположения офиса? Если да, то сможете ли Вы успешно конкурировать с ними?
6. Обслуживается ли район общественным транспортом? Легко ли добираться до места вашим потенциальным пайщикам?

Рекомендации

1. Характеристика социально-экономического развития района.

- 1.1. Количество жителей, в т.ч. в разбивке по сельским поселениям.
- 1.2. Площадь района, количество посевных площадей, поголовье скота.
- 1.3. Состояние бюджета района (объемы, степень дотаций).
- 1.4. Наиболее крупные предприятия района, в т.ч. СХП . Количество КФХ и ЛПХ (желательно с разбивкой). Указать наиболее крупные (площадь – Га).
- 1.5. Количество пенсионеров, с разбивкой по населенным пунктам.
- 1.6. Уровень безработицы в процентах к работающему населению. Сколько состоит на учете в Фонде занятости и получает пособие.

Рекомендации

2. Характеристика конкурентной среды.

- 2.1. Количество банков и кредитных кооперативов, примерная оценка по объемам привлеченных сбережений и выданных займов.
- 2.2. Характеристика продуктов банков и кредитных кооперативов (процентные ставки, сроки, суммы).
- 2.3. Наличие у банков и кредитных кооперативов дополнительных офисов в крупных сельских поселениях района.
- 2.3. Наши «+» и «-» по сравнению с конкурентами.

4 етапа откриття дополнительного офиса:

1. Сбор и анализ маркетинговой информации
2. Планирование эффективности работы дополнительного офиса на основе проведенного анализа и плана затрат
3. Организационные мероприятия по открытию дополнительного офиса
4. Оценка эффективности нового дополнительного офиса

Задачи при планировании затрат на открытие нового дополнительного офиса

- расчет стоимости ресурсов, необходимых для открытия дополнительного офиса;
- определение общего объема затрат на организацию работы дополнительного офиса.

Затраты связанные с открытием дополнительного офиса

- Помещение;
- Оборудование рабочих мест;
- Создание благоприятных условий;
- Обеспечение системы безопасности;
- Имидж кооператива;
- Расходы на проживание и обучение новых сотрудников.

Затраты связанные с открытием отделения

№№	Наименование затрат	сумма
1	Затраты связанные с открытием дополнительного офиса	327 400
2	Мобель	20 000
3	Система охранной сигнализации	20 000
4	Спитивастанд	18 000
5	Вывески, наружные светодиодные огни	15 000
6	Информационные вывески внутри отделения	8 000
7	Сайт	20 000
8	Оборудование кассы	20 000
9	Телефонные аппараты	3 000
10	Компьютерное железо	20 000
11	Командировочные (2 чел * 10 000 руб)	8 000
12	Проживание в гостинице (2 чел * 7 дн * 1000 руб)	14 000
13	Проживание в гостинице специализированной категории (2 чел)	4 000
14	Аренда помещения и коммунальные услуги за 1 месяц	17 500
15	Зарплата штатных сотрудников (2 чел * 6 000 руб)	12 000

Организация рабочего места в дополнительном офисе:

1. Обязательное наличие связи (телефон, интернет)
2. Наличие всех необходимых удобств(отопление, освещение, водоснабжение, коммуникационные системы и т. д.)
3. Заключение договоров с поставщиками услуг
4. Оборудование кассы
5. Оборудование системы защиты (сигнализация, видеонаблюдение и т.д.)
3. Подбор и обучение кадров
4. Оборудование всеми необходимыми вывесками (наружные светящиеся и обычные, режим работы, информационные стенды как внутри офиса так и снаружи и т.д.)
4. Оснащение дополнительного офиса необходимой документацией, мебелью, оргтехникой, канцтоварами)

Права и обязанности руководителя дополнительного офиса

- осуществлять прием заявлений, анкет, заявок, оформлять процедуру приема в члены кооператива
- осуществлять выдачу займов
- принимать сбережения пайщиков
- осуществлять работу с должниками – досудебную;
- осуществлять постоянный контакт и проводить работу с агентами по выдаче займов;
- формировать и представлять в головной офис ответственным специалистам всю необходимую отчетность,
- обеспечивать бесперебойную работу оргтехники, формировать заявки на канцтовары и т. д.

Основные структурные элементы по взаимодействию с дополнительными офисами:

Схема работы дополнительного офиса в связи с центральным офисом:

ОФОРМЛЕНИЕ, ОБРАБОТКА И ХРАНЕНИЕ ДОКУМЕНТОВ:

- СТАРШИЙ МЕНЕДЖЕР**
Консультирование по всем вопросам, связанным по работе с пайщиками и документами
- АРХИВ**
Прием и обработка документов, переданных на хранение и получение копий и оригиналов по запросу
- БУХГАЛТЕРИЯ**
Консультирование по всем вопросам, связанным с приемом личных сбережений и выдачей займов, начислениям по ним, прием и обработка первичных бухгалтерских документов

Схема работы дополнительного офиса в связи с центральным офисом:

ОБМЕН ИНФОРМАЦИЕЙ:

посредством телефонной связи, размещение информации на сервере, электронной почте

ответственные сотрудники головного офиса обязаны доводить до сведения дополнительных офисов плановые показатели на каждый месяц, обо всех изменениях, связанных с работой (решения Правления и председателя Правления, приказы и распоряжения председателя Правления, вопросы, касающиеся начисления и выплаты заработной платы и т.д.);

Схема работы дополнительного офиса в связи с центральным офисом:

ФОРМИРОВАНИЕ И ОТПРАВКА ЗАЯВОК В ГОЛОВНОЙ ОФИС, ВЫДАЧА ЗАЙМОВ :

СЛУЖБА БЕЗОПАСНОСТИ

Проверка потенциальных заёмщиков

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПРАВЛЕНИЯ

Принятие решения о выдаче займов от 50 до 150 тысяч рублей

ПРАВЛЕНИЕ

Принятие решения о выдаче займов от 150 до 300 тысяч рублей

КОМИТЕТ ПО ЗАЙМАМ

Принятие решения о выдаче займов свыше 300 тысяч рублей

Схема работы дополнительного офиса в связи с центральным офисом:

РАБОТА С ПАЙЩИКАМИ:

СЛУЖБА БЕЗОПАСНОСТИ

Проверка платежеспособности и достоверности сведений потенциальных пайщиков, работа с должниками

ЮРИДИЧЕСКИЙ ОТДЕЛ

Подготовка документов в суд и представление интересов кооператива на процессе

МАРКЕТОЛОГ

Размещение рекламы, внешнее и внутреннее оформление офиса, контроль за соблюдением фирменного стиля и корпоративной культуры

УПРАВЛЯЮЩИЙ ДЕЛАМИ

Координация взаимодействия и общий контроль деятельности дополнительных офисов, разрешение нестандартных ситуаций

Принципы сбора и анализа маркетинговой информации:

• ВЫЯВЛЕНИЕ СЕГМЕНТА РЫНКА, ДЕЙСТВИЕ В КОТОРОМ НАИБОЛЕЕ ЭФФЕКТИВНО -

какие именно виды займов приносят наибольший доход при меньших рисках в районах сходных по демографическому положению и социальной ситуации

Принципы сбора и анализа маркетинговой информации:

• ПРЕДПОЧТИТЕЛЬНОЕ ЗНАЧЕНИЕ ПЕРВИЧНЫХ ДАННЫХ -

проводимые собственными силами исследования на интересующей нас территории

- по определению наиболее посещаемых объектов и улиц целевой аудиторией

- по конкурентной среде

- по отношению населения к финансовым услугам

Принципы сбора и анализа маркетинговой информации:

• СООТВЕТСТВИЕ ФИРМЕННОМУ ДУХУ И СТИЛЮ -

исключение потенциально выгодных территорий и форматов, которые могут негативно отразиться на авторитете кооператива

Этапы сбора и анализа маркетинговой информации:

1. Сбор информации по предложениям финансовых услуг в городских районах, районных центрах и поселениях территориально близких к центральному офису

2. Сбор информации о демографическом положении и социальной ситуации

3. Опрос лиц, проживающих или работающих в интересующих нас районах

Этапы сбора и анализа маркетинговой информации:

4. Анализ конкурентной среды на основе полученных данных, определение территорий с наименьшей удовлетворённостью потребностей населения в финансовых услугах

5. Выбор конкретной улицы или здания, где необходимо разместить офис. Предпочтение отдаётся местам, где расположены офисы с высокой посещаемостью (пенсионные фонды, страховые медицинские компании и т.п.)

Чтобы выбрать лучшее местоположение для открытия отделения ответьте на эти вопросы:

1. Удовлетворяет ли местоположение вашим требованиям?
2. Нуждается ли помещение в строительстве или ремонте?
3. Имеется ли освещение, отопление, коммуникации, удовлетворяющие вашим потребностям?
4. Сроки, плата и условия арендного договора?
5. Вы сможете найти необходимое количество квалифицированных служащих в месте, в котором расположено отделение кооператива?
6. Конкуренты находятся близко к месту? Если да, Вы успешно можете конкурировать с ними?
7. Район обслуживается общественным транспортом? Легко ли добираться до места вашим потенциальным пайщикам?

Принципы планирования эффективности дополнительного офиса:

- Учёт прежних ошибок и успешных решений при открытии дополнительного офиса
- Постановка реальных, выполнимых целевых показателей
- Использование внутренних резервов при открытии – материалы и оборудование, рабочая сила
- Избежание неоправданно крупных вложений на начальном этапе работы дополнительного офиса

Задачи при планировании затрат на открытие дополнительного офиса

- расчет стоимости ресурсов, необходимых для открытия отделения;
- определение общего объема затрат на организацию работы отделения.

Этапы планирования эффективности дополнительного офиса

1. Составление сметы расходов на открытие дополнительного офиса
2. Составление прогноза и графика поступления и расходования денежных средств при обслуживании пайщиков
3. Установление целевых показателей на первые 6 месяцев работы нового дополнительного офиса
4. Анализ бюджета и его корректировка
5. Оценка планируемой эффективности

Затраты, связанные с открытием дополнительного офиса

n/p	Наименование затрат	сумма
1	Затраты связанные с открытием отделения	260100
2	Мебель	40 000
3	Система охранной сигнализации	18 000
4	Сплитсистема	17 000
5	Вывеска наружная светящаяся	15 000
6	Информационные вывески внутри отделения	8 000
7	Сейф	13 000
8	Оборудование кассы	43 000
9	Телефонные аппараты	12 000
10	Компьютерная техника	42 000
11	Командировочные* (2 чел.*7 дн.*700 руб.)	9 800
12	Проживание в гостинице* (2 чел.*7 дн.*1200 руб.)	16 800
15	Аренда помещения и коммунальные услуги за 1 месяц	17 500
16	Заработная плата стажировочных сотрудников (2 чел.*4 000 руб.)	8 000

Принципы организационных мероприятий по открытию дополнительного офиса:

- Чёткое распределение обязанностей среди сотрудников с учётом компетенции последних
- Использование имеющихся в наличии материалов, б/у мебели и оборудования
- Единообразие оформления офиса, сохранение фирменного стиля
- Подбор персонала с учётом отношения местного населения к кандидату

Этапы организационных мероприятий по открытию дополнительного офиса:

1. Составление плана открытия дополнительного офиса с указанием конкретных дат и ответственных за исполнение
2. Подбор и обучение персонала
3. Приобретение помещения в собственность или подписание договора аренды
4. Проведение, при необходимости, ремонтных работ, монтаж силовых линий и линий связи

Этапы организационных мероприятий по открытию дополнительного офиса:

5. Заключение договоров на коммунальные услуги, услуги связи и охраны
6. Сборка и установка мебели и техники, оформление офиса в фирменном стиле
7. Проведение необходимых мероприятий рекламного характера

Комплекс процедур при приёме на работу сотрудника :

- 5. Ознакомление с внутренними документами
- 6. Обучение и стажировка в течение 2 недель
- 7. Усиленный контроль на протяжении испытательного срока

Принципы оценки эффективности нового дополнительного офиса:

- Работа нового дополнительного офиса оценивается прежде всего относительно запланированных показателей, и лишь в следующую очередь – относительно других дополнительных офисов
- Отслеживание динамики показателей – за весь рассматриваемый период показатели могут быть неудовлетворительными, но демонстрировать активный устойчивый рост

Этапы оценки эффективности дополнительного офиса:

- 1. Сбор показателей работы дополнительного офиса
- 2. Определение их соответствия запланированным
- 3. Вычисление коэффициента эффективности
- 4. Построение помесячного графика показателей и его анализ

Этапы оценки эффективности дополнительного офиса:

- 5. Сравнение показателей работы дополнительного офиса с аналогичными показателями других дополнительных офисов
- 6. Выставление оценки и определение путей повышения эффективности дополнительного офиса

Модель оценки эффективности работы отделений

№ п/п	Показатели работы отделения	План	Факт	Соотношение фактических показателей
1	Количество новых сберегательных счетов	10	8	0,80
2	Изменение сальдовых остатков по с/в. взносам	100 000	70 000	0,70
3	Чистый приход по сберегательным взносам	500 000	600 000	1,20
4	Количество выданных займов	15	14	0,93
5	Сумма выданных займов	350 000	400 000	1,14
6	Средневзвешенная ставка по выданным займам	25,00%	26,00%	1,04
7	Текущая задолженность	0,50%	0,74%	0,00
8	Задолженность по суду	0,50%	0,00%	1,00
9	Количество вступивших пайщиков	5	5	1,00
10	Количество операций	180	180	1,00
11	Выполнение служебных заданий	3	2	0,67
				0,86

Комплекс процедур при приёме на работу сотрудника:

- 1. Проверка кандидата службой безопасности
- 2. Заключение трудового договора с испытательным сроком 3 месяца
- 3. Вводный инструктаж на рабочем месте
- 4. Ознакомление с инструкциями по охране труда и правилам противопожарной безопасности

Особо важные мероприятия в течение первых месяцев работы дополнительного офиса:

- Продолжение обучения персонала офиса при помощи старшего менеджера, контроль знаний
- Совершенствование взаимодействия с центральным офисом, моментальные консультации и инструкции по любому вопросу

Особо важные мероприятия в течение первых месяцев работы дополнительного офиса:

- Тщательный контроль работы дополнительного офиса, регулярные удалённые и выездные проверки
- Принятие вновь нанятым персоналом корпоративной культуры, стиля общения с сотрудниками и пайщиками кооператива

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ "МАЙСТЕР-КЛАС "ЕФЕКТИВНІСТЬ, УСПІХ, ЯКІСТЬ"

Презентація „Тенденції розвитку системи кредитної кооперації Росії” Генерального директора Ліги кредитних спілок Росії Тетяни Борисівни Івашкіної

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

Международная конференция
Мастер-класс
«Эффективность, успех, качество»

Тенденции в развитии системы кредитной кооперации России

г. Алушта, Украина
16-19 сентября 2013 г.

Кредитная кооперация в России

Сельская кредитная кооперация

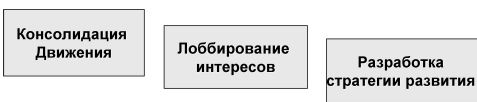
Кредитная потребительская кооперация

Система кредитной потребительской кооперации

Регулирование	Объединения КПК	Инфраструктура
☐ Банк России ☐ СРО (10)	☐ Лига кредитных союзов ☐ Межрегиональные ассоциации ☐ Региональные ассоциации ☐ Профильные ассоциации ☐ КПК 2 уровня	☐ ОВС ☐ Учебные центры ☐ Бюро кредитных историй ☐ Организации, оказывающие услуги КПК (программное обеспечение и т.д.)

Лига как единственное национальное объединение

Консолидация Движения

Лоббирование интересов

Разработка стратегии развития

Представление российского Движения КПК на международном уровне, Международное сотрудничество

Повышение профессионализма сотрудников КПК

Проблемы

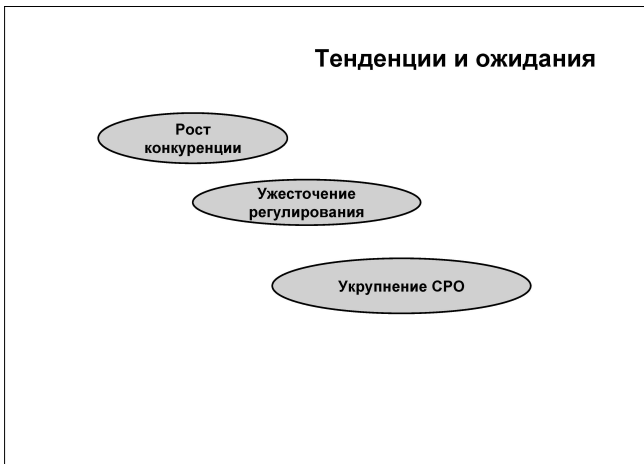
Не достигнута консолидация

Лига кредитных союзов

Конфедерация СРО

Союз организаций кредитной кооперации «Народные кассы»

СРО

- ### Сможем ли мы реализовать свои возможности?
1. Кооперативная идентичность
 2. Востребованные услуги
 3. Профессиональное управление
 4. Корпоративная культура
 5. Состоятельность системы саморегулирования
 6. Необходимость ставить во главу угла не размер прибыли к распределению, а удовлетворение потребностей пайщиков
 7. Консолидация движения

Мастер-класс
«Эффективность, успех, качество»

Спасибо за внимание!

Ивашкина Татьяна

г. Алушта, Украина
16-19 сентября 2013 г.

КООПЕРАЦІЯ ЯК ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ

„Дискусійний клуб НАКСУ“ знову запрошує шановних читачів до спілкування. Голова правління калуської кредитної спілки „Самопоміч“ Анатолій Неділенко провів аналіз поточного стану вітчизняного ринку кредитної кооперації та виклав власне бачення шляхів виходу із ситуації, що склалася.

Цьогоріч виповнилось двадцять років функціонування кредитної кооперації в Україні, діяльність якої без перебільшення можна вважати плідною і вельми соціально значимою для нас, пересічних українців. 2549,0 млн. грн., залучених 614 кредитними спілками до своїх активів, буквально рятують низьковідсотковими кредитами збіднілий не зі своєї вини люд від фінансової скрути.

На фоні ж досягнень лідерів світового кредитно-кооперативного руху наш оптимізм трохи блякне: кількість членів кредитних спілок Сполучених Штатів Америки сягає 91758307, Канади — 10763934, Австралії — 3400000, Ірландії — 3000000 осіб. Україна ж налічує всього 1631300 членів кредитних спілок. Цікавим для порівняння є показник проникнення (проникнення вираховується як відношення кількості членів кредитних спілок до економічно активного населення від 15 до 64 років). Отож: у США він сягнув рівня 43,9 %, Канаді — 46,2 %, Австралії — 23,1 %, Ірландії — 70,7 %. Ми в Україні поки що активізували до кредитної кооперації тільки 5,1 % населення країни. Щоправда, він вищий від аналогічного показника в Росії (0,2 %) чи Білорусі (0,04 %).

Попри все, повторимось, кредитні спілки продуктивно використовують свою нішу на ринку фінансових послуг. Набагато нижчі від банківських кредитні відсоткові ставки кредитних спілок не тільки дозволяють їм успішно конкурувати з банками, грандами фінансового бізнесу, але й по суті забезпечувати реальний соціальний захист люмпенізованої людності.

І на цьому соціальна функція кредитних спілок майже закінчується, оскільки кредитна

спілка в основному діє як лихварська установа, чим допомагає споживачеві придбавати вироблені не нами товари, збагачуючи не нашого, а закордонного виробника. В структурі кредитного портфеля кредитних спілок протягом усіх років їхнього існування частка фінансування виробництва стабільно мізерна: 1 % вливається у фермерські, а 3 % — у особисті селянські господарства. Ми ніби законсервовуємо ситуацію — жебрацтво навіки! Бо так хоче законодавець.

Банки майже самоусунулись від фінансування економіки країни взагалі, а середнього й дрібного виробника — і поготів. Замість цього вони «бавляться» деривативами, спекулюючи на біржах і здираючи з клієнтів фантастичні комісійні за обслуговування, ще й домагаючись при цьому рефінансування.

А що ж кредитні спілки? Невже пасивність, байдужість чи непрофесіоналізм заважають кредитним спілкам утвердитись в ролі інвестора середнього та дрібного виробника? Ні, аж ніяк і ніскільки. Винне існуюче закостеніле законодавство.

Закон України «Про кредитні спілки» — це, скоріше, закон заборон для кредитних спілок. Він настільки звужує спектр надаваних послуг кредитними спілками, що налагодити і розвинути свою участь у розвої економічної діяльності малих і середніх виробників практично неможливо: кредитним спілкам заборонено надавати право членства у кредитній спілці юридичним особам, бо «членами кредитної спілки можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства», тобто тільки фізичні особи. І в той же час Цивільний Кодекс України дозволяє фізичній особі одноособово створити акціонерне товариство (п. 4 ст. 153) як юридичну особу. Було б доцільним надання права кредитній спілці отримувати доходи від придбання останньою не тільки державних цінних паперів, а й від акцій інших недержавних акціонерних товариств, таким чином створюючи фінансово-господарські комплекси. Таке членство і право дольової участі юридичної особи у кредитній спілці принесло би обопільну вигоду як юридичній

особі, так і кредитній спілці.

Досягненню мети високопродуктивного функціонування усіх видів кооперації — виробничої, обслуговуючої та кредитної — могла б служити інтеграція їхньої діяльності як єдиного комплексу, надавши кредитній спілці право бути пайовим учасником виробничого чи обслуговуючого кооперативу. І тут тільки потребує уточнення і додаткового тлумачення стаття 163 Цивільного Кодексу України, яка декларує, що «Виробничим кооперативом є добровільне об'єднання громадян на засадах членства для спільної виробничої або іншої діяльності, яка базується на їхній особистій трудовій участі та об'єднання його членами майнових пайових внесків. Статутом кооперативу та законом може бути передбачено участь у діяльності виробничого кооперативу на засадах членства також інших осіб». Сподіваємось, що і юридичних. І таке право дольової участі юридично могло би бути надано й кредитній спілці, розширивши її право не тільки отримувати доходи, але й брати участь в управлінських рішеннях кооперативу і, відповідно, посилено б відповідальність кредитної спілки за прийняття необґрунтованих ризиків.

Отже, кредитна спілка залишається сам на сам з недосконалим законодавством. Влада жодним чином не сприяє розвитку самоврядування на місцях, не підтримує фінансово паростки громадянського суспільства, що зароджується. Концепція розвитку кооперації була прийнята, але на її легітимізацію та реалізацію грошей в державі не знайшлося. До сьогодні не прийнято жодної програми на державному рівні для залучення активів кредитної кооперації та трудових ресурсів виробничих кооперативів у виробничий сектор економіки. І це в час загрозливого безробіття в країні! За такі преференції і дотації (зокрема, для зниження кредитних відсоткових ставок) український народ стократно віддячив би державі.

В окремих областях, якщо бути об'єктивним, обласні державні адміністрації роблять неспівмірні кроки для залучення кооперативних кредитних ресурсів для виконання певних завдань економіки. Наприклад, заходи для збереження тепла тощо. Наші ж (кредитних спілок) зусилля для налагодження контактів із сільськими та районними очільниками у плані створення сільськогосподарських

виробничих кооперативів терплять фіаско. І не тільки через недосконале законодавство, але й через брак дешевих кредитів, інертність та безвідповідальність керівників усіх рівнів.

Для зміни філософії мислення потрібне широке спілкування з усіма українцями, як з тими, що при владі, так і з тими, хто годен тримати в руці молоток чи штурвал механізму. Але для цього потрібні засоби — засоби масової інформації. Не ті, що існують зараз — інфіковані бацією наживи, які навіть публіцистику перетворили на рекламу. Усе, навіть у комунальних ЗМІ, які утримуються коштом громади, поставлено з ніг на голову — авторські гонорари перестали платити, назвавши їхні суспільно значимі дописи, публіцистику рекламою. Заробляння не стало залежати від якості творчого матеріалу, виробленого авторським колективом, наприклад, газети, а від реклами, в тому числі і від надаваної для обговорення широким загалом публіцистики, за яку хочуть непомірну платню. Брак розвою незалежної креативної думки не тільки не сприяє розвитку демократії в державі, але й знецінює привабливість таких засобів інформації.

Як висновок, дозвольте висловити сподівання, що наші зауваги і пропозиції будуть розглянуті при підготовці суб'єктами законодавчої ініціативи проектів системних змін до відповідних законів та прийнятті відповідних постанов, наказів чи рішень іншими провладними інституціями. Полеміка, діалог з практикуючими суб'єктами в цій галузі економіки повинні відбуватися ще до досягнення остаточного сформулювання концепції реформ, а не після, ще й без обговорення. В результаті такого обміну думками зацікавленими сторонами мають виникнути багатофункціональні та різнотипові кредитні спілки всупереч намаганням чиновників звужити цей процес до однієї, єдино «правильної» моделі, бо «різнобарв'я» моделей нібито веде до зловживань в кредитній кооперації. Сміємо запевнити, що зловживання в кредитній кооперації, як і в будь-якій іншій галузі людської діяльності, не залежать від типу фінансової установи, як у даному випадку, а виключно від досконалості законодавства, корумпованості чиновників та бездіяльності правоохоронних органів.

Анатолій НЕДІЛЕНКО

"МАРКІВКАКРЕДИТСПІЛКА" ВІДЗНАЧИЛА 15-РІЧЧЯ

12 жовтня 2013 року КС „Марківкакредитспілка” відзначила свій 15-й День народження. Саме у цей день 1998 року Марківська районна державна адміністрація прийняла рішення про реєстрацію кредитної спілки. „Бюлетень кредитних спілок України” звернувся до колективу КС „Марківкакредитспілка” з проханням пригадати ті часи і розповісти про сьогодення установи.

— Розкажіть, будь ласка, хто започаткував кредитну спілку „Марківкакредитспілка” і що було поштовхом до цього?

— П'ятнадцятирічна діяльність КС „Марківкакредитспілка” нерозривно пов'язана з її засновником та ідейним натхненником, незмінним головою правління Володимиром Руденком. Звільнившись з АК АПБ „Україна”, Володимир Іванович поставив собі за мету досягнення реального оновлення села, розвитку сільськогосподарських кооперативів, надання допомоги фермерам-одноосібникам, покращення добробуту пересічного українця. Об'єднавшись навколо ідеї кредитної кооперації, 1 липня 1998 року Володимир Руденко разом з однодумцями провели установчі збори членів кредитної спілки у складі 52 учасників, де була підписана засновницька угода про створення кредитної спілки „Марківкакредитспілка”. Працівниками кредитної спілки стали співробітники банку „Україна”. Тривалий час Голова правління працював на громадських засадах.

— Якими були перші роки роботи вашої установи?

— КС „Марківкакредитспілка” розпочала свою діяльність однією з перших в Луганській області. Старт був вдалим. Вже на кінець 1999 року, тобто через рік після початку діяльності, активи склали 17 тис. грн. Тоді членство спілки збільшилось на 147 осіб. Це були мешканці не тільки Марківського району, а й сусідніх з

ним населених пунктів та міста Луганська.

— Чи довелося вам конкурувати на етапі становлення спілки з іншими фінансовими установами?

— Ні, на той час наша установа не мала конкурентів, тож становлення було успішним. Як і багато з колег-спілчан, приміщення спочатку орендували. Із зростанням авторитету спілки зміцнювалась і її матеріальна база. Достатньо сказати, що на сьогодні вона має у власності оснащене сучасною офісною технікою приміщення.

— Яке цільове призначення кредитів, що надаються вашою спілкою?

— Діяльність нашої кредитної спілки спрямована на мешканців сільської місцевості, на простих громадян. Більшість кредитів надається на придбання житла, ремонт, навчання дітей, лікування, весілля. Частина кредитів надається для ведення особистого селянського господарства.

— Чи можете пригадати найперший виданий вами кредит?

— Так, він був виданий 15 років тому і його розмір становив 300 гривень. А сьогодні вже нікого не здивуєш декількома десятками тисяч гривень.

— Декілька слів щодо членства в НАКСУ.

— Наша кредитна спілка стала членом

НАКСУ 2000 року. Це відкрило нові перспективи — йдеться про навчання, забезпечення методичною літературою, фахові консультації.

— **За півтора десятиріччя фінансовий ринок України істотно зріс. Що допомагає спілці впевнено працювати і показувати позитивний результат?**

— Незважаючи на гостру конкуренцію (лише в Марківці здійснюють свою діяльність 3 відділення кредитних спілок та 3 філії банків), довіра до кредитної спілки серед мешканців Марківського району зростає з кожним роком. Стабільність у зростанні показників свідчить про надійність наших послуг та вибір вірного напрямку у розвитку кредитування.

— **Як ви можете охарактеризувати сьогодні вашу кредитну спілку?**

— Сьогодні наша кредитна спілка добре знама на Марківщині. За 15 років вона посіла гідне місце на ринку фінансових послуг району. Завдяки соціальній спрямованості, індивідуальному підходу до кожного спілчанина, поступовому здешевленню позик спілка здобула повагу та довіру людей. На сьогодні наша установа об'єднує майже 1,3 тисячі осіб та наростила активи 2,2 млн. гривень.

— **Кого зі співробітників вашої кредитної спілки ви хотіли б виділити?**

— Кожен з працівників спілки заслуговує на повагу. Особливо хочемо відзначити професійність роботи головного бухгалтера Наталії Володимирівни Серебрянської, яка протягом 15 років здійснює аналіз фінансового стану кредитної спілки. На вдячність за плідну працю заслуговує і бухгалтер/касір Корнієнко Любов Василівна, яка має одинадцять років стажу роботи в кредитній спілці.

— **Дякуємо за спілкування. Принагідно вітаємо з ювілеєм усіх працівників та членів вашої спілки, нехай прозора та успішна діяльність ще на багато років уперед буде джерелом для задоволення фінансових потреб співгромадян.**

ВЗАЄМНА "ДОВІРА" ОХТИРЧАН

Межа століть, становлення незалежної держави, фінансова нестабільність... В такий час людині жити тяжко. І не завжди є можливість самостійно справитись із обставинами і недостатністю коштів. Не секрет, що багатьом доводиться звертатися для вирішення цієї проблеми в банки та кредитні спілки.

Наша кредитна спілка «Довіра» — це високоорганізований колектив з розвинутим у працівників почуттям дисципліни та відповідальності. Становлення спілки та її перші кроки були складні, бракувало коштів, активи були мізерні, всі працювали на громадських засадах. Складність полягала і в тому, що момент створення нашої спілки припав на тяжкий період для економіки України, коли темпи її розвитку знижувались, підприємства переходили на скорочений графік роботи, а інколи і взагалі закривалися, зменшувалась заробітна плата та ін.

Сьогодні багато що змінилося. Кредитна спілка «Довіра» стала одним з шести номінантів нагороди «Лідер фінансового ринку-2012» та була відзначена Дипломом «За високий рівень довіри». Охтирчани витримали жорстку конкуренцію, адже загальна кількість кредитних спілок в Україні коливається в межах 600 фінансових установ.

За 10 років своєї діяльності кредитна спілка здобула повагу і авторитет серед мешканців м. Охтирки та району, тому що, окрім фінансової допомоги, люди отримують і моральну підтримку. У нашій спілці завжди дадуть слушну пораду, не поскупляться на добрі слова. Спостерігаючи, як голова правління веде розмову з клієнтами, переконаєшся, що завдяки своїй людяності, знанню життя вона не тільки допомагає людям вирішити фінансові проблеми, але й підтримує психологічно: добре слово, порада, уміння вислухати в таких ситуаціях дорого коштують.

Наглядова рада кредитної спілки на чолі з головою Галиною Косяковою оцінює діяльність

установи позитивно. «Правління кредитної спілки постійно підвищує свій кваліфікаційний рівень», — каже пані Галина. Голова правління та головний бухгалтер минулого року навчалися у Київському міжгалузевому університеті, співробітники спілки — часті відвідувачі профільних семінарів, що дозволяє їм правильно оцінювати ситуацію, приймати виважені професійні рішення, зберігати і примножувати кошти вкладників. Людмила Володимирівна Васюхно, Голова правління, репрезентує КС «Довіра» на багатьох виїзних семінарах, зустрічах, в Національній асоціації кредитних спілок України вона представляє Сумську область.

І хоча великого зростання фінансових показників і членства кредитної спілки не відбувається, не це є самоціллю. В умовах конкурентної боротьби за клієнтів вагомим значення набуває дотримання довіри між обома сторонами кредитного договору. І у «Довірі» інтереси вкладників і позичальників узгоджуються.

З огляду на те, що Україна була і, вірогідно, лишатиметься індустріально-аграрною державою, робота з кредитування сільських громад має дуже велике значення, чому також приділяють увагу у «Довірі».

В робочому кабінеті Голови правління Людмили Васюхно на столі лежить книга відгуків. Гортаючи записи, бачимо практич-

но на кожній сторінці такі слова: «Спасибі за ваше розуміння», „Дякую за ваші теплі серця, усмішку, за добрі слова, які ви знайшли в тяжку хвилину життя»... І таких записів багато. А ще під одним відгуком підписалось багато членів кредитної спілки: „В «Довірі» завжди зустрічають відвідувачів з усмішкою, уважно вислухають наші проблеми і допоможуть вирішити”. У тому, що фінансова установа працює успішно, розвивається в умовах жорсткої конкуренції на ринку фінансових послуг, люди вбачають заслугу штатних працівників.

Після такої щирої вдячності і сам почувався більш впевненим. Саме за таке ставлення до членів кредитної спілки на її звітно-виборних зборах люди наполягли, щоб правління і надалі працювало в такому ж складі, а в протоколі зафіксували оцінку „відмінно” за працю. Таку ж оцінку поставили і державні органи, свідченням чого є численні грамоти, подяки дипломи, заохочення.

«Довіряємо їм, і вони нам довіряють», — так характеризує роботу колег спілчанка з багаторічним стажем Калина К.О. і дякує жінкам, що працюють у «Довірі» за їхню відданість справі. «Якщо Людмила Володимирівна — це організатор і натхненник, то головний бухгалтер Ірина Володимирівна — скрупульозний, відмінний виконавець, як і Ольга Іванівна — надзвичайно добросовісна і чесна людина».

Довідково.

Людмила Володимирівна Васюхно з 1998 року займалася підприємницькою діяльністю. До 2000 року працювала інспектором відділу кадрів ЗАО „Сад”. В лютому 2000 року організувала профспілку підприємців.

У 2001 році навчалася в інституті бізнесу у м. Київ, одночасно займалася політикою, була визнана та отримала сертифікат «Жінка в політиці» Того ж року була нагороджена грамотою від обласної профспілки підприємців.

В 2002 році була відкрита кредитна спілка «Довіра» для надання фінансової допомоги своїм членам. В 2004 році спілка виграла грант Євросоюзу.

В 2006 році працівники спілки навчалися у вищій школі фінансів та адміністрування у м. Гданськ (Польща). Того ж року спілка отримала Подяку за роботу від Державного центру соціального страхування України (м. Київ).

У 2006 році Л.В. Васюхно нагороджена грамотою від губернатора Сумської області, голови райдержадміністрації та мера міста. В 2008-2012 роках Л.В. Васюхно була нагороджена Почесною грамотою від Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва. З 2004 по 2012 роки була нагороджена грамотами міського голови м. Охтирка. Разом із міською владою започаткували передачу „Знай свої права”, де є ведучою. Постійно підвищує свій професійний рівень (відвідує семінари, конференції, круглі столи в м. Києві). Починаючи з 2006 року є консультантом однієї з європейських компаній по недержавному пенсійному накопиченню.

В 2012 році КС „Довіра” отримала диплом Всеукраїнського конкурсу «Лідер фондового та фінансового ринку» за високий рівень довіри.

В 2013 році Л.В. Васюхно отримала подяку від Національної асоціації кредитних спілок України за активну життєву позицію та вагомий внесок в розбудову кредитно-кооперативного руху на Сумщині.

**Колектив кредитної спілки „Довіра”
(м. Охтирка)**

ЩОДО МЕХАНІЗМУ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У СПРАВАХ, ДЕ ВІДПОВІДАЧЕМ Є ДЕРЖАВНИЙ ОРГАН

Законодавство України потребує розробки дієвого механізму виконання судових рішень у справах, де відповідачем виступає державний орган.

Питання реального виконання судових рішень завжди залишається актуальним, оскільки це момент відновлення порушеного права. Безумовно, в ідеалі було б добровільне виконання боржником судового рішення, яке набуло законної сили, що, відповідно, є його обов'язком. Однак на практиці такі випадки рідкісні.

На перший погляд, у чинному законодавстві України достатньо нормативно-правових актів, які не лише гарантують виконання судових рішень, але й передбачають відповідальність за їх невиконання, в тому числі і кримінальну.

Зокрема, статтею 124 Конституції України встановлено, що рішення суду ухвалюються іменем України і є обов'язковими до виконання на всій території України. Проте існує чимало норм чинного законодавства та судова практика, які дають можливість «законно» не виконувати судові рішення чи відкладати їх виконання на невизначений строк. Яскравим прикладом тому є справи, за якими боржником є державний орган.

Умови і порядок виконання рішень судів, які підлягають примусовому виконанню у разі невиконання їх у добровільному порядку, визначені Законом України «Про виконавче провадження». Окремі

процедури та особливості виконання рішень, де відповідачем є державний орган чи державне підприємство, передбачені Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» (далі — Закон), який набув чинності з 1 січня 2013 року.

Відповідно до цього Закону, держава гарантує виконання рішення суду про стягнення коштів та зобов'язання вчинити певні дії щодо майна, боржником за яким є державний орган, державне підприємство або юридична особа, примусова реалізація майна якої забороняється відповідно до законодавства (маються на увазі підприємства, що належать державі (або в них держава володіє значною часткою).

Дія даного Закону не поширюється на рішення суду, стягувачем за якими є державний орган, державне підприємство, орган місцевого самоврядування, підприємство, установа, організація, що належать до комунальної власності.

Стаття 3 зазначеного Закону передбачає, що виконання рішень суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган, здійснюється Державною казначейською службою України в межах відповідних бюджетних призначень шляхом списання коштів з рахунків такого державного органу, а в разі відсутності у зазначеного державного органу відповідних призначень — за рахунок коштів, передбачених бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду.

Таким чином, для виконання рішення суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган, необхідно звернутися до того відділення державної казначейської служби України, в якому обслуговується боржник, у строки, встановлені Законом України «Про виконавче провадження», із заявою про виконання такого рішення, а також подати документи та відомості, необхідні для перерахування коштів, згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України.

Перерахування коштів стягувачу здійснюється у тримісячний строк з дня надходження до Державної казначейської служби України необхідних для цього документів та відомостей.

Якщо відповідно до рішень суду про стягнення коштів боржником є державне підприємство або юридична особа, виконання таких рішень здійснюється в порядку, визначеному Законом України «Про виконавче провадження», з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень».

Тобто потрібно звертатися за виконанням до виконавчої служби згідно з процедурами і строками, встановленими Законом України «Про виконавче провадження». І тільки у випадку, якщо рішення суду про стягнення коштів з державного підприємства або юридичної особи не виконано протягом шести місяців з дня винесення постанови про відкриття виконавчого провадження, державна виконавча служба має передати це рішення на виконання до Державної казначейської служби України.

Якщо ж рішення суду про стягнення коштів з державного підприємства або юридичної особи не виконано протягом шести місяців, то протягом 10 днів з дня встановлення цього факту керівник відповідного органу державної виконавчої служби подає до Державної казначейської служби Украї-

ни документи та відомості, необхідні для перерахування коштів стягувачу, про що він має його поінформувати.

У разі якщо Державна казначейська служба України протягом трьох місяців не перерахувала кошти за рішенням суду, стягувачеві виплачується компенсація в розмірі трьох відсотків річних від несплаченої суми.

Механізм виконання відповідних судових рішень визначається Порядком виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевого бюджетів або боржників, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 3 серпня 2011 року № 845.

Із зазначених вище норм можна зробити висновок, що виконання рішень суду поставлено у залежність від відповідних бюджетних призначень та бюджетної програми. Законом України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» для забезпечення виконання рішень суду, які гарантуються державою, на цей рік передбачено 153 921,6 тис. грн. Враховуючи ситуацію з дотримання нашою державою прав людини та виконання своїх договірних зобов'язань, вочевидь цих коштів буде недостатньо для виконання державою зобов'язань по судових рішеннях.

Таким чином, якщо у стягувача є рішення суду про стягнення коштів з державного органу, яке набуло законної сили і за яким не минув строк для пред'явлення до виконання, то, подавши всі необхідні документи до Державної казначейської служби України в порядку черговості, можна очікувати, що таке рішення буде виконане. Однак лише за умови, що кошти за бюджетною програмою не закінчилися.

Більш складною є ситуація, коли виконання підлягає рішення суду про зобов'язання державного органу вчинити певні дії щодо майна. Згідно зі статтею 7 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», рішення суду про зобов'язання вчинити певні

дії щодо майна, боржником за якими є державний орган, здійснюються в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження». У разі якщо таке рішення суду не виконано протягом двох місяців з дня винесення постанови про відкриття виконавчого провадження, державний виконавець зобов'язаний звернутися до суду із заявою про зміну способу і порядку виконання рішення.

Виходячи із судової практики у адміністративних справах щодо зобов'язання державного органу здійснити нарахування і виплату соціальних платежів, дана категорія судових рішень приймається без урахування особливостей Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», а заяви про зміну способу і порядку виконання рішення залишаються без задоволення.

Так, в ухвалі Вищого адміністративного суду України (ВАСУ) від 17 квітня 2013 року у справі № К/9991/26156/11 зазначено, що, відмовляючи в задоволенні заяви про зміну способу і порядку виконання рішення, суди попередніх інстанцій обґрунтовано виходили з наступного. Відповідно до вимог статей 21, 105, 162 Кодексу адміністративного судочинства (КАС) України та спеціальних законодавчих актів, які застосовуються у справах щодо соціальних правовідносин, такі правовідносини носять публічно-правовий характер. Суд може визнати дії відповідачів законними чи незаконними, і у випадку незаконності їх дій зобов'язати здійснити нарахування або перерахування та виплату належних сум у відповідності до закону, а не ухвалити рішення про стягнення конкретних сум.

Також не підлягають задоволенню позови, в яких сторона просить стягнути з державного органу конкретну суму, що підтверджується ухвалою ВАСУ від 24 квітня 2013 року у справі № К-42731/09. В даній ухвалі зазначено, що способом захисту порушених прав позивача у спірних

правовідносинах є визнання дій протиправними і зобов'язання здійснити нарахування допомоги, а визначення конкретного розміру суми належить до компетенції відповідача.

Така сама позиція викладена ВАСУ в інформаційному листі від 13 червня 2012 року № 1483/12/13-12, де зазначено, що при розгляді питання про правомірність суду під час вирішення таких справ необхідно враховувати позицію Верховного суду України (ВСУ), викладену в постанові від 28 жовтня 2008 року. ВСУ вказує, що у разі визнання за відповідачем порушення норм права, які регулюють спірні правовідносини, адміністративний суд повинен визнати такі дії протиправними і зобов'язати відповідача здійснити нарахування та виплату належних сум у відповідності до закону, а не ухвалювати рішення про стягнення конкретних сум. Дане правило повинно застосовуватися при вирішенні питання про зміну або встановлення способу і порядку виконання судового рішення.

Таким чином, Закон України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» під час виконання судових рішень про зобов'язання вчинити певні дії має декларативний характер, оскільки ні чинне законодавство України, ні судова практика не дають реальної можливості застосувати його особливості.

Отже, звернення до Європейського суду з прав людини залишається єдиною можливістю здобути реальний захист і поновлення порушених прав.

**Підготовлено юридичним
департаментом НАКСУ
за матеріалами газети
«Юридична практика» та відкритих
інтернет-джерел**

ПРОЦЕДУРА ОСКАРЖЕННЯ ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ВИКОНАВЦЯ

Питання виконання рішення так само важливе, як і перемога в судовій справі. Однак не є новиною, що сфера виконання судових рішень в Україні врегульована набагато гірше, ніж судовий процес. Дуже часто норми законодавства про виконавче провадження нелогічні та суперечать одна одній, причому, значно більше, ніж норми, що регулюють судовий процес. Так, зокрема, однією із перепон на стадії виконавчого провадження є підвідомчість та підсудність справ про оскарження дій чи бездіяльності державного виконавця.

Наразі виконавчі служби „завалені” справами. Вочевидь, вони не справляються з величезною кількістю справ внаслідок нестачі часу, недостатньої кваліфікації, а іноді і відсутності бажання виконувати свої обов'язки. Отже, потрібен ефективний механізм, який зобов'яже державних виконавців вчиняти дії, передбачені законом.

Зокрема, можливість адміністративного та судового оскарження дій чи бездіяльності державного виконавця передбачені ст. 82 Закону України «Про виконавче провадження». При цьому, рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця або іншої посадової особи державної виконавчої служби щодо виконання судового рішення можуть бути оскаржені сторонами до суду, який видав виконавчий документ, а іншими учасниками виконавчого провадження та особами, які залучаються до проведення виконавчих дій, — до відповідного адміністративного суду в порядку, передбаченому законом.

Згідно з даною нормою, об'єктом оскар-

ження є рішення, дії чи бездіяльність посадових осіб державної виконавчої служби. Перелік рішень, які приймає державний виконавець під час здійснення виконавчого провадження, а також вимоги до процесуальних документів, що складаються на підставі таких рішень, передбачені Інструкцією з організації примусового виконання рішень, затвердженою наказом Міністерства юстиції України від 2 квітня 2012 року № 512/5.

Відповідно до пункту 1.5 вищезазначеної Інструкції, державний виконавець приймає рішення шляхом винесення постанов, попереджень, внесення подань, складання актів та протоколів, надання доручень, розпоряджень, вимог, подання запитів, заяв, повідомлень або інших процесуальних документів у випадках, передбачених Законом України «Про виконавче провадження» та іншими нормативно-правовими актами. В той же час, необхідно звернути увагу, що перелік рішень, які може приймати державний виконавець, не є вичерпним, а тому незалежно від того, яким способом оформлені рішення, всі вони можуть бути оскаржені.

Тепер необхідно розібратися, до якого ж суду звертатися сторонам провадження за оскарженням дій чи бездіяльності державного виконавця. В Законі України «Про виконавче провадження» чітко зазначено, що такі заяви повинні подаватися до суду, який видав виконавчий документ. Проте найчастіше виникає парадоксальна ситуація: наприклад, для того, щоб спонукати до дій виконавця державної виконавчої служби в м. Ужгороді, необхідно звертатися до суду в м. Луганськ. Вочевидь, для позивача такий механізм дуже обтяжливий.

Одразу ж слід зазначити, що норми законів та інструкцій не деталізують вимог статті 82 Закону «Про виконавче провадження», таким чином, для з'ясування позиції суду необхідно звернутися до аналізу судової практики.

Позиція адміністративних судів викладена в постанові пленуму Верховного адміністративного суду України (ВАСУ) «Про практику застосування адміністративними судами законодавства у справах із приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби» від 13 грудня 2010 року № 3 і довідці ВАСУ про вивчення і узагальнення практики розгляду адміністративними судами справ щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності державної служби від 5 квітня 2012 року.

У вищезгаданих документах зазначено, що, відповідно до частини п'ятої статті 83 Закону України «Про виконавче провадження», постанови начальника відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, про скасування постанови або іншого процесуального документа (його частини) або про визнання недійсним акта, постанови начальника відділу, якому безпосередньо підпорядкований державний виконавець, або державного виконавця про виправлення граматичної чи арифметичної помилки, постанови керівника вищого органу державної виконавчої служби щодо виявлених порушень вимог закону можуть бути оскаржені в десятиденний строк із дня їх винесення, зокрема, й у судовому порядку. Юрисдикція таких справ визначається з урахуванням положень частини першої статті 181 Кодексу адміністративного судочинства України та частин четвертої, п'ятої статті 82 Закону України «Про виконавче провадження», оскільки вищенаведені акти виносяться у конкретному виконавчому провадженні.

Також в даному контексті слід згадати про лист Верховного спеціалізованого суду України по розгляду цивільних та кримінальних справ від 28 січня 2013 року №24-152/0/4-134, в якому зазначено, що юрис-

дикція розгляду скарг на рішення, дії та бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби залежить від спеціалізації суду, який ухвалив рішення, що підлягає примусовому виконанню органами державної виконавчої служби.

У порядку цивільного судочинства скарги на рішення, дії та бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби підлягають розгляду, якщо підлягає виконанню рішення суду загальної юрисдикції, ухвалене відповідно до статті 383 Цивільного процесуального кодексу України.

Слід також звернути увагу на те, що скарги на рішення, дії та бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби під час виконання судових рішень, ухвалених господарським судом відповідно до Господарського процесуального кодексу України, підлягають розгляду господарськими судами згідно із статтею 121-2 Господарського процесуального кодексу України.

Зокрема, пункт 9.1. постанови пленуму Вищого господарського суду України від 17 жовтня 2012 року № 9 «Про деякі питання практики виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів України», враховуючи положення статті 121-2 Господарського процесуального кодексу України, роз'яснює, що скарги на дії чи бездіяльність органів державної виконавчої служби щодо виконання рішень, ухвал, постанов господарських судів розглядає лише місцевий господарський суд, яким відповідну справу розглянуто у першій інстанції, тобто той господарський суд, що видав виконавчий документ (наказ чи ухвалу), незалежно від того, якою саме особою подано скаргу, і в тому ж складі суду (якщо цьому не перешкоджають об'єктивні обставини, як-от звільнення судді, його хвороба, перебування у відпустці тощо). Оскільки прийняття органами державної виконавчої служби, їх посадовими особами будь-яких рішень (постанов тощо) в процесі здійснення

виконання судових рішень господарських судів підпадає, відповідно до статті 121-2 Господарського процесуального кодексу України, під ознаки дій цих органів та осіб, то відповідні рішення також підлягають оскарженню до зазначених судів.

Таким чином, вимоги законодавства та судової практика чітко визначають, що в даному випадку оскарження можливе виключно до суду, який видав виконавчий документ.

Незважаючи на те, що вимоги статті 82 Закону України «Про виконавче провадження» викладені достатньо чітко, Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень містить значну кількість справ, в яких стягувачі подавали заяви у відповідний адміністративний суд за місцезнаходженням державної виконавчої служби, при цьому, адміністративні суди відмовляли у порушенні провадження в таких справах.

Цей момент певною мірою показовий, оскільки надмірна кількість подібних заяв свідчить про те, що оскарження дій або бездіяльності державного виконавця в місцевих адміністративних судах є логічним кроком стосовно застосування законодавства щодо виконання судових рішень на практиці.

Також слід розглянути питання про місце оскарження у справах зведеного виконавчого провадження. У відповідності до статті 33 Закону України «Про виконавче провадження», декілька відкритих виконавчих проваджень про стягнення коштів з одного боржника об'єднуються у зведене виконавче провадження. Таким чином, у зведеному виконавчому провадженні можуть бути об'єднані виконавчі провадження щодо примусового виконання одного або різних видів виконавчих документів, в тому числі і виданих судами однієї чи різних юрисдикцій.

У згаданій вище постанові пленуму ВАСУ зазначається, що при визначенні юрисдикції судів щодо рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби у зведеному виконавчому провадженні судам необхідно враховувати, що всі справи щодо рішень, дій чи бездіяльності даних органів, прийнятих (вчинених, допу-

щених) з метою виконання зведеного виконавчого провадження, у якому об'єднано виконавчі провадження щодо примусового виконання рішень судів різних юрисдикцій або рішень інших органів, належать до юрисдикції адміністративних судів. Такі справи належать до юрисдикції адміністративних судів навіть у разі, коли у зведеному виконавчому провадженні відсутнє виконавче провадження з примусового виконання рішення адміністративного суду. Разом з тим, при визначенні юрисдикції судів з розгляду спорів щодо рішень, дій чи бездіяльності органів державної виконавчої служби в рамках виконавчого провадження, яке входить до складу зведеного виконавчого провадження, необхідно враховувати юрисдикцію суду, який видав виконавчий документ, та статус позивача як сторони у виконавчому провадженні. Якщо ж у зведеному виконавчому провадженні об'єднані виконавчі провадження щодо примусового виконання рішення, винесеного виключно господарським чи цивільним судами, тоді рішення, дія або бездіяльність державної виконавчої служби можуть бути оскаржені сторонами в господарському або ж цивільному судах.

Отже, врегулювання у даному випадку складне: з одного боку, справи однієї підвідомчості повинні розглядатися в господарському або цивільному суді (однак в якому саме?), з іншого — якщо у зведеному провадженні об'єднані кілька справ різної підвідомчості, то справа має розглядатися в адміністративному суді. Знову ж таки, не зовсім зрозуміло, в якому саме: можна припустити, що за місцезнаходженням органу державної виконавчої служби.

Таким чином, питання про місце оскарження дій або бездіяльності державного виконавця на законодавчому рівні визначено однозначно. У той же час для скаргника існують певні можливості вибору оптимальної підсудності справи.

**За матеріалами газети
«Юридична практика»**

ЗМІНИ В НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТАХ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ КРЕДИТНИХ СПІЛОК

09.08.2013 року набув чинності наказ Мінфіну № 627 від 27.06.2013, яким було внесено зміни до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань господарських операцій підприємств і організацій, затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291 (далі за текстом — «План рахунків»), та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291 (далі за текстом — «Інструкція»). Крім того, зазнали змін положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Зокрема, наступні:

- НПсБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»
- ПсБО 7 «Основні засоби»
- ПсБО 8 «Нематеріальні активи»
- ПсБО 10 «Дебіторська заборгованість»
- ПсБО 11 «Зобов'язання»
- ПсБО 12 «Фінансові інвестиції»
- ПсБО 13 «Фінансові інструменти»
- ПсБО 14 «Оренда»
- ПсБО 15 «Дохід»
- ПсБО 16 «Витрати»
- ПсБО 17 «Податок на прибуток»
- ПсБО 19 «Об'єднання підприємств»
- ПсБО 21 «Вплив змін валютних курсів»
- ПсБО 22 «Вплив інфляції»
- ПсБО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін»
- ПсБО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»
- ПсБО 27 «Необоротні активи,

утримувані для продажу, та припинена діяльність»

- ПсБО 29 «Фінансова звітність за сегментами»
- ПБО «Податкові різниці»

В цій статті розкрито інформацію про зміни в тих нормативних документах, які стосуються обліку та діяльності кредитних спілок.

Основною новиною, що стосується обліку діяльності кредитних спілок, є **перекласифікація капіталу, що, в першу чергу, має вплив на облік пайового та додаткового капіталів та, відповідно, тягне за собою внесення змін в інші ПсБО.**

Так, до Плану рахунків внесено наступні зміни:

5. У Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 21 грудня 1999 року за № 892/4185 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 09 грудня 2011 року № 1591):

1) назву рахунку 40 викласти в такій редакції: «Зареєстрований (пайовий) капітал»;

2) назву рахунку 41 викласти в такій редакції: «Капітал у дооцінках»;

3) текст колонки третьої рахунку 41 «Капітал у дооцінках» викласти в такій ре-

дакції: «Усі види діяльності»;

4) рахунки 75 «Надзвичайні доходи» та 99 «Надзвичайні витрати» виключити.

15. У Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва, затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 19 квітня 2001 року № 186, зареєстрованому у Міністерстві юстиції України 05 травня 2001 року за № 389/5580 (із змінами):

1) графу третю рахунку 40 «Власний капітал» після слова «додатковий» доповнити словами «у дооцінках»;

2) у графі третій рахунку 74 «Інші доходи» слова «та звичайної» і «, а також обліковується сума доходу від надзвичайних подій» виключити;

3) у графі третій рахунку 96 «Інші витрати» слова «звичайної» і «та сума втрат від надзвичайних подій» виключити.

Відповідно, внесені зміни до Інструкції:

6. В Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженій наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року № 291, зареєстрованій у Міністерстві юстиції України 21 грудня 1999 року за № 893/4186 (із змінами):

...

3) в абзаці першому розділу «Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань» після слова «пайового» доповнити словами «у дооцінках»;

4) у рахунку 40:

назву рахунку 40 викласти в такій редакції: «Зареєстрований (пайовий) капітал»;

текст рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал» викласти в такій редакції:

«Рахунок 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал» призначено для обліку та узагальнення інформації про стан і рух статутного й іншого зареєстрованого капіталу, пайового

капіталу підприємства відповідно до законодавства і установчих документів, а також внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу.

За кредитом рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал» відображається збільшення зареєстрованого і пайового капіталу, а також надходження внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу, за дебетом - його зменшення (вилучення).

Рахунок 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал» має такі субрахунки:

401 «Статутний капітал»

402 «Пайовий капітал»

403 «Інший зареєстрований капітал»

404 «Внески до незареєстрованого статутного капіталу»

...

На субрахунку 402 «Пайовий капітал» відображається і узагальнюється інформація про суми пайових внесків членів споживчого товариства, колективного сільськогосподарського підприємства, житлово-будівельного кооперативу, кредитної спілки та інших підприємств, що передбачені установчими документами. Пайовий капітал – це сукупність коштів фізичних і юридичних осіб, добровільно розміщених у товаристві для провадження його господарсько-фінансової діяльності. Колективні сільськогосподарські підприємства (КСП) на субрахунку 402 «Пайовий капітал» обліковують частину вартості майна, яка була розпайована між його членами, частину вартості майна, яка не була розпайована між його членами, а також зростання (зменшення) вартості майна протягом діяльності підприємства. Аналітичний облік за субрахунком 402 «Пайовий капітал» ведеться за видами капіталу.

...

5) у рахунку 41:

назву рахунку 41 викласти в такій редакції: «Капітал у дооцінках»;

текст рахунку 41 «Капітал у дооцінках» викласти в такій редакції:

«Рахунок 41 «Капітал у дооцінках» призначено для обліку і узагальнення інформації про дооцінки (уцінки) необоротних активів і фінансових інструментів, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу і розкриваються у звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід). Залишок на цьому рахунку зменшується у разі уцінки та вибуття зазначених активів, зменшення їх корисності тощо.

Рахунок 41 «Капітал у дооцінках» має такі субрахунки:

411 «Дооцінка (уцінка) основних засобів»

412 «Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів»

413 «Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів»

414 «Інший капітал у дооцінках»

На субрахунку 411 «Дооцінка (уцінка) основних засобів» узагальнюється інформація про дооцінки об'єктів основних засобів, уцінки таких об'єктів в межах сум раніше проведених дооцінок, віднесення сум дооцінки до нерозподіленого прибутку.

На субрахунку 412 «Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів» узагальнюється інформація про дооцінки об'єктів нематеріальних активів, уцінки таких об'єктів в межах сум раніше проведених дооцінок, віднесення сум дооцінки до нерозподіленого прибутку.

На субрахунку 413 «Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів» узагальнюється інформація про зміну балансової вартості об'єкта хеджування при значенні коефіцієнта ефективності хеджування грошових потоків у межах, визначених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, та віднесення сум до первісної вартості фінансових активів чи фінансових

зобов'язань або до складу інших доходів (витрат).

На субрахунку 414 «Інший капітал у дооцінках» узагальнюється інформація про інший капітал у дооцінках, не відображений на інших субрахунках.

Вхідний залишок на субрахунках рахунку 41 «Капітал у дооцінках» формується шляхом перенесення відповідної інформації з рахунку 42 «Додатковий капітал».

**Рахунок 41 «Капітал у дооцінках» ко-
респондує**

	за дебетом з кредитом рахунків:		за кредитом з дебетом рахунків:
10	"Основні засоби"	10	"Основні засоби"
11	"Інші необоротні матеріальні активи"	11	"Інші необоротні матеріальні активи"
12	"Нематеріальні активи"	12	"Нематеріальні активи"
13	"Знос (амортизація) необоротних активів"	13	"Знос (амортизація) необоротних активів"
14	"Довгострокові фінансові інвестиції"	14	"Довгострокові фінансові інвестиції"
15	"Капітальні інвестиції"	15	"Капітальні інвестиції"
35	"Поточні фінансові інвестиції"	35	"Поточні фінансові інвестиції"
40	"Зареєстрований та пайовий капітал"	42	"Додатковий капітал"
44	"Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"		
45	"Вилучений капітал"		

б) у тексті рахунку 42 «Додатковий капітал»:

в абзаці першому слова «суми дооцінки необоротних активів і фінансових інструментів та» виключити;

в абзаці третьому назву субрахунку 423 викласти в такій редакції: «Накопичені курсові різниці»;

абзац шостий викласти в такій редакції:

«На субрахунку 423 «Накопичені курсові різниці» узагальнюється інформація про курсові різниці, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу та визнаються в іншому сукупному доході.»;

Як видно з вищенаведеного, пайові внески членів кредитної спілки мають обліковуватися на рахунку 402, а не на рахунках 411 та 412 (413). Для розподілу внесків на обов'язкові та додаткові рекомендується використовувати такі субрахунки:

402-1 – обов'язкові пайові внески

402-2 – необов'язкові (добровільні) додаткові пайові внески

402-3 – додаткові пайові внески з обов'язковою сплатою.

Тобто для приведення обліку кредитної спілки у відповідність до чинного законодавства необхідно внести зміни до Наказу про облікову політику, змінити налаштування програмного забезпечення, в тому числі формування звітних даних, переглянути та змінити шаблони касових та інших документів, а також переглянути налаштування типових бухгалтерських проведення.

Бухгалтерські проведення обліку пайових внесків з моменту впровадження змін матимуть вигляд:

Внесення внесків

Дт 301(311) Кт 402-1 – сплачено обов'язковий пайовий внесок.

Дт 301(311) Кт 402-2 - сплачено добровільний додатковий пайовий внесок.

Дт 301(311) Кт 402-3 – сплачено додатковий пайовий внесок з обов'язковою сплатою.

Повернення внесків

Дт 402-2 Кт 301(311) – повернено добровільний додатковий пайовий внесок.

Дт 402-2 Кт 376(373) – спрямовано добровільний додатковий пайовий внесок на погашення кредиту (процентів) за зая-

вою члена кредитної спілки.

Дт 402-2 Кт 689-1 – визнано заборгованість за добровільним додатковим пайовим внеском перед особою, що втратила членство в кредитній спілці.

Дт 402-3 Кт 689-1 – визнано заборгованість за додатковим пайовим внеском з обов'язковою сплатою перед особою, що втратила членство в кредитній спілці.

Дт 402-1 Кт 689-1 – визнано заборгованість за обов'язковим пайовим внеском перед особою, що втратила членство в кредитній спілці.

Розподіл доходу поточного року на внески

Дт 443-2 Кт 673-2 – розподілено дохід поточного року за рішенням спостережної ради кредитної спілки на додаткові пайові внески.

Дт 673-2 Кт 641 – утримано ПДФО з відсотків на додаткові пайові внески.

Дт 673-2 Кт 301(311) – виплачено відсотки, нараховані на додаткові пайові внески

Або

Дт 673-2 Кт 402-2 – приєднано відсотки за заявою члена кредитної спілки до добровільного додаткового пайового внеску.

Розподіл доходу минулого року на внески

Дт 441 Кт 673-2 – розподілено дохід минулого року за рішенням Загальних зборів кредитної спілки на додаткові пайові внески.

Дт 673-2 Кт 641 – утримано ПДФО з відсотків на додаткові пайові внески.

Дт 673-2 Кт 301(311) – виплачено відсотки, нараховані на додаткові пайові внески

або

Дт 673-2 Кт 402-2 – приєднано відсотки за заявою члена кредитної спілки до добровільного додаткового пайового внеску.

Дт 441 Кт 673-1 – розподілено дохід минулого року за рішенням загальних зборів кредитної спілки на обов'язкові пайові внески.

Дт 673-1 Кт 641 — утримано ПДФО з відсотків на обов'язкові пайові внески.

Дт 673-1 Кт 301(311) — виплачено відсотки, нараховані на обов'язкові пайові внески

Дт 673-1 Кт 402-2 — приєднано відсотки за заявою члена кредитної спілки до добровільного додаткового пайового внеску.

Бухгалтерські проведення по дооцінці основних засобів та нематеріальних активів з моменту впровадження змін матимуть вигляд:

Дт 10(за субрахунками) Кт 411

Дт 12(за субрахунками) Кт 412

Облік амортизації дооцінених основних засобів та нематеріальних активів не відрізняється від звичайного. Але різниця між сумою місячної амортизації після переоцінки та її сумою до переоцінки становить суму, яка відноситься на збільшення нерозподіленого прибутку раз на квартал або раз на рік одночасно зі зменшенням залишку капіталу у дооцінках.

Тобто проведення матиме вигляд:

Дт 411 (412) Кт 441

На жаль, необхідно звернути увагу на те, що такі проведення не передбачені звітними даними, що подаються регулятору, та, враховуючи автоматичне складання звітних даних, призведуть до невідповідності додатків 2, 4 додатку 3 до звітних даних в частині залишку нерозподіленого прибутку. В зв'язку з вищезначеним рекомендується **дооцінку основних засобів проводити безпосередньо перед переходом на міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ).**

Також Наказом № 627 внесено зміни, що стосуються 7-го та 8-го класу рахунків, що має бути відображено в обліковій політиці та, відповідно, в обліку:

«...»

7) у першому реченні абзацу першого розділу «Клас 7. Доходи і результати діяльності» слова «, а також від надзвичайних подій» виключити;

8) у тексті рахунку 70 «Доходи від реалізації»:

доповнити абзац перший після слова «послуг» словами «доходів від оренди об'єктів інвестиційної нерухомості,»;

доповнити абзац сьомий після слова «послуг» словами «зокрема, дохід від орендних платежів за оренду об'єктів інвестиційної нерухомості,»;

9) доповнити перше речення абзацу чотирнадцятого у тексті рахунку 71 «Інший операційний дохід» після слова «підприємства» словами «, від роялті, відсотки, отримані на залишки коштів на поточних рахунках в банках,»;

10) у тексті рахунку 74 «Інші доходи»: в абзаці першому слово «звичайної» виключити;

в абзаці третьому в назві субрахунку 746 «Інші доходи від звичайної діяльності» слова «від звичайної діяльності» виключити;

в абзаці восьмому слова «від звичайної діяльності» виключити;

11) рахунки 75 «Надзвичайні доходи» та 99 «Надзвичайні витрати» виключити;

12) у тексті рахунку 79 «Фінансові результати»:

абзац перший викласти в такій редакції: «Рахунок 79 «Фінансові результати» призначено для обліку й узагальнення інформації про фінансові результати діяльності підприємства.»;

в абзаці четвертому:

у назві субрахунку 793 «Результат іншої звичайної діяльності» слово «звичайної» виключити;

субрахунок 794 «Результат надзвичайних подій» виключити;

в абзаці сьомому слово «звичайної» виключити;

абзац восьмий виключити;

13) у другому реченні абзацу четвертого розділу «Клас 8. Витрати за елементами» слова «витрати, пов'язані із запобіганням надзвичайним подіям та ліквідацією їх наслідків» замінити словами «інші витрати діяльності.»;

14) в абзаці першому у тексті рахунку 85 «Інші затрати» слова «витрат від надзвичайних подій» замінити словами «інших витрат діяльності.»;

Тобто в першу чергу необхідно звернути увагу на те, що для обліку відсотків, отриманих по поточному рахунку в банку, які раніше обліковувались на рахунку 732, необхідно використовувати рахунок 71. До теперішнього часу у більшості кредитних спілок в обліку 71-й рахунок використовувався наступним чином:

715 – одержані штрафи, пені, неустойки;
716 – відшкодування раніше списаних активів;

717 – дохід від списання кредиторської заборгованості;

718 – дохід від безоплатно одержаних оборотних активів;

719 – інші доходи від операційної діяльності.

З моменту впровадження змін для обліку відсотків по поточному рахунку в банку рекомендується використовувати рахунок 719-2, а для процентів за кредитами – 719-1.

Бухгалтерські проведення по процентах за кредитами та відсотках по поточному рахунку в банку матимуть вигляд:

Дт 373-1 Кт 719-1 – нараховано проценти за кредитами за ... місяць

Дт 719-1 Кт 791 – визнано фінансовий результат діяльності за ...

Дт 31 Кт 719-2 – отримано відсотки по поточному рахунку в банку.

Дт 719-2 Кт 791 – визнано фінансовий результат діяльності за ...

До ПсБО 15 «Дохід» внесено зміни щодо класифікації доходів, а саме:

додано поняття «чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)»;

виключено поняття «надзвичайні доходи»;

а також додано опис складу інших операційних, фінансових та інших доходів:

...

1) пункт 7 викласти в такій редакції:

«7. Визнані доходи класифікуються в

бухгалтерському обліку за такими групами:
дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

інші операційні доходи;

фінансові доходи;

інші доходи.

Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - загальний дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг без вирахування наданих знижок, повернення раніше проданих товарів та непрямих податків і зборів (податку на додану вартість, акцизного збору тощо).

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається шляхом вирахування з доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, що за договорами належать комітентам (принципалам тощо), та податків і зборів.

До складу інших операційних доходів включаються суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), зокрема: дохід від операційної оренди активів; дохід від операційних курсових різниць; відшкодування раніше списаних активів; дохід від роялті, відсотків, отриманих на залишки коштів на поточних рахунках в банках, дохід від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій), необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття тощо.

До складу фінансових доходів включаються дивіденди, відсотки та інші доходи, отримані від фінансових інвестицій (крім доходів, які обліковуються за методом участі в капіталі).

До складу інших доходів, зокрема, включаються дохід від реалізації фінансових інвестицій; дохід від неопераційних курсових різниць та інші доходи, які виникають у процесі господарської діяльності, але не

пов'язані з операційною діяльністю підприємства.»;

...

Також додано пояснення щодо оцінки доходу протягом декількох звітних періодів у випадку безоплатно отриманих активів:

...

3) доповнити пункт 21 новим абзацом такого змісту:
«Якщо безоплатно отриманий актив забезпечує надходження економічних вигід протягом кількох звітних періодів, то доходи визнаються на систематичній основі (наприклад, у сумі нарахованої амортизації) протягом тих звітних періодів, коли надходять відповідні економічні вигоди.».

В ПсБО 16 «Витрати» виключено інформацію, що стосується відображення в фінансовій звітності надзвичайних витрат.

До ПсБО 11 «Зобов'язання» додано визначення довгострокових та поточних зобов'язань:

... **«Довгострокові зобов'язання»** — всі зобов'язання, які не є поточними зобов'язаннями».

У зв'язку з цим абзаци другий — восьмий вважати відповідно абзацами третім — дев'ятим;

доповнити після абзацу сьомого новим абзацом восьмим такого змісту:

«Поточні зобов'язання» — зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашені протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу».

...

Також внесено зміни до класифікації зобов'язань:

Стара класифікація	Нова класифікація
<p>6. З метою бухгалтерського обліку зобов'язання поділяються на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - довгострокові; - поточні; - <u>забезпечення</u>; - непередбачені зобов'язання. - доходи майбутніх періодів. <p>7. До довгострокових зобов'язань належать:</p> <ul style="list-style-type: none"> - довгострокові кредити банків; - інші довгострокові фінансові зобов'язання; - відстрочені податкові зобов'язання; - інші довгострокові зобов'язання. 	<p>6. З метою бухгалтерського обліку зобов'язання поділяються на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - довгострокові; - поточні; - непередбачені зобов'язання; - доходи майбутніх періодів. <p>7. До довгострокових зобов'язань належать:</p> <ul style="list-style-type: none"> - довгострокові кредити банків; - <u>інші довгострокові зобов'язання</u>; - відстрочені податкові зобов'язання; - <u>довгострокові забезпечення</u>.
<p>11. Поточні зобов'язання включають:</p> <ul style="list-style-type: none"> - короткострокові кредити банків; - поточну заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями; - короткострокові векселі видані; - кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги; - поточну заборгованість за розрахунками з одержаних авансів, за розрахунками з бюджетом, за розрахунками з позабюджетних платежів, за розрахунками зі страхування, за розрахунками з оплати праці, за розрахунками з учасниками, за розрахунками із внутрішніх розрахунків; - інші поточні зобов'язання. 	<p>11. Поточні зобов'язання включають:</p> <ul style="list-style-type: none"> - короткострокові кредити банків; - поточну кредиторську заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, за товари, роботи, послуги, за розрахунками з бюджетом, у тому числі з податку на прибуток, за розрахунками зі страхування, за розрахунками з оплати праці, за розрахунками з учасниками, за розрахунками із внутрішніх розрахунків; короткострокові векселі видані; - <u>поточні забезпечення</u>; - інші поточні зобов'язання.";

Та додано порядок визначення суми забезпечення на виплату відпусток:

...

«Сума забезпечення на виплату відпусток визначається щомісяця як добуток фактично нарахованої заробітної плати працівникам і відсотка, обчисленого як відношення річної планової суми на оплату відпусток до загального планового фонду оплати праці».

До ПсБО 12 «Фінансові інвестиції» додано визначення методу обліку фінансових інвестицій «Метод участі в капіталі»:

...

«Метод участі в капіталі — метод обліку інвестицій, згідно з яким балансова вартість інвестицій відповідно збільшується або зменшується на суму збільшення або зменшення частки інвестора у власному капіталі об'єкта інвестування».

Необхідно нагадати, що, відповідно до методичних рекомендацій регулятора щодо бухгалтерського обліку кредитних спілок, **проценти на пайові внески в ОКСи обліковуються за методом участі в капіталі.**

Також до цього ПсБО внесено зміни, що стосуються класифікації капіталу.

У ПсБО 8 «Нематеріальні активи» та ПсБО 7 «Основні засоби» зміни стосуються назви капіталу під час дооцінки («додатковий» на «капітал у дооцінках»).

До ПсБО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» додані визначення:

«Асоційоване підприємство — підприємство, на яке інвестор має суттєвий вплив і яке не є дочірнім або спільним підприємством інвестора».

«Пов'язані сторони — особи, стосунки між якими обумовлюють можливість однієї сторони контролювати іншу або здійснювати суттєвий вплив на прийняття фінансових і оперативних рішень іншою стороною».

До ПсБО 10 «Дебіторська заборгованість» (п. 12) додано абзац такого змісту:

«Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом включає заборгованість фінансових і податкових органів, а також авансові платежі, переплату за податками і зборами, іншими платежами до бюджету та відображається в балансі із виділенням заборгованості з податку на прибуток.»

Внесеними змінами пояснено рядки 1135 та 1136 Форми № 1 «Баланс».

До НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» внесено такі зміни:

...

у рядку 1400 Балансу (Звіту про фінансовий стан) (форма № 1) слова «Зареєстрований капітал» замінити словами «Зареєстрований (пайовий) капітал»;

...

3) у додатку 3 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»:

доповнити після рядка 1184 новим рядком такого змісту:

Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401
---	------

назви рядків 3116, 3117 і 3118 викласти в такій редакції:

у графі 2 цифри «3571», «3572», «3573», «3574», «3576» та «3577» замінити відповідно цифрами «3561», «3562», «3563», «3564», «3566» та «3567»;

Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118

доповнити після рядка 3585 новими рядками такого змісту:

Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112
Накопичені курсові різниці	4113
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114
Інший сукупний дохід	4116

Тобто під час складання фінансової звітності за 2013 рік необхідно врахувати додані вписувані рядки в межах суттєвості, визначеної обліковою політикою кредитної спілки.

Щодо моменту впровадження змін необхідно зауважити, що, враховуючи невизначеність щодо дати переходу на МСФЗ та відсутність прямо визначених штрафних санкцій за невідповідність обліку ПсБО, **рекомендується впровадити зазначені зміни з 01.01.2014 року** у тому обсязі, який буде необхідний, враховуючи стандарти звітності та обліку, якими буде користуватися кредитна спілка в 2014 році. **Але, в будь-якому випадку, незалежно від дати переходу на МСФЗ, рахунки, що стосуються обліку капіталу та доходів, змінювати необхідно. 01.01.2014 — це рекомендована дата введення зазначених змін, враховуючи особливості обліку та складання Звітних даних в кредитних спілках.**